

TERCHOVÁ

DVOJMESAČNÍK VŠETKÝCH TERCHOVČANOV
ROČNÍK 35, 2/2025, CENA 2,50 €
WWW.TERCHOVA.SK, ISSN 1338-8827
VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE
FOTOKOLÁŽ ADRIANA ONDRUŠOVÁ

Kralowa

Takýto bol prvý názov našej obce, ktorej 445. výročie prvej písomnej zmienky si tento rok pripomínáme. Už viackrát som premýšľal nad tým, prečo toto územie dostalo v roku 1580 takéto honosné pomenovanie. V rovine fantázie sa v hlave rodili rôzne príbehy, z ktorých sa mi najviac pozdáva ten o podmanivej krásnej krajiny, čo mohla patriť jedine kráľovi. Veď kráľovi vždy patrilo iba to najlepšie a najkrajšie!

Zo svojho trónu na skalnatom Rozsutci, kde podľa legendy dávno pradávnou stál hrad, pozeral kráľ na malofatranské hole s voňavou kosodrevinou, jarabinou a sladkými čučoriedkami. Keď svoj pohľad otočil na severný horizont, uvidel hlboké a husté lesy Pupova a Mravečníka s majestátnymi bukmi, jedlami a množstvom divých zvier. A keď sklonil pohľad do doliny, kde sa stretávajú životodarné bystré vody Vrátnej, Struhárne i Bieleho Potoka a uvidel v nich pstruhy s rakmi, ešte lepšie sa na tróne usadil, ľahko sa nadýchol, jemne zdvihol obočie a spokojným hlasom povedal: „Toto je moja krajina, toto je zem Kralowa.“

Odvtedy prichádzajú do kraja pod Rozsutcom ľudia a pretvárajú túto krajinu. Rodia sa tu a žijú. V dolinách i na vrchoch v osadách si budujú domovy, obrábajú pôdu, pečú chlieb, pasú stáda oviec, dorábajú syr, melú múku, režu drevo, strúhajú šindel, lámu kameň, tkajú plátno, stavajú kaplnky, modlia sa, veselo i clivo spievajú... A nakoniec aj umierajú. Možno by sme sa o tomto ani nikdy nedozvedeli, keby to terchovskí hudci v pesničkách nezahrali a ženičky v trávniaciach nevyspievali do širého sveta. Takéto volanie k nám vábilo talentom obdarených ľudí, ktorí náš kraj v plynutí času navštevovali a svojím umením kráľovsky povýšili. Oživme si pamäť a pripomeňme aspoň niektorých. Bernolákovec Anton Ottmayer,

štúrovec Jozef Miloslav Hurban, básnici Ján Smrek, Milan Rúfus, maliari Martin Benka, Zdeno Horecký, filmári Martin Frič, Karol Plicka, Martin Slivka či legendárny atlét Emil Zátopek. Tento ani zďaleka nie úplný zoznam osobností (pokojne si tu doplňte tie svoje...) by som pre túto chvíľu symbolicky zakončil uznávaným slovenským textárom Ľubošom Zemanom, ktorý presne pred 50 rokmi napísal pri svojej prvej návšteve Jánošíkovho kraja, v Štefanovej pod Rozsutcom, text legendárnej piesne. Poďme si aspoň jej časť, spolu s nezabudnuteľným Karolom Duchoňom, kráľom slovenského popu, zaspievať.

*V dolinách kvitne kvet, ktorý lásku nám dáva,
jeho jas v tmavom ráne vždy svieti ako brieždenie.
V dolinách lesný med vonia viac ako tráva,
na svahoch túlia sa ovčie stáda,
v domoch pieseň znie.
V dolinách človek sám svoju prírodu chráni,
každý strom, každá lúka na stráni,
je náš vzácny liek.
V dolinách ľudia nemajú zamknuté brány,
majú tam srdcia čisté a vlúdne
ako prúdy riek...*

Asi všetci budete so mnou súhlasiť, že pri týchto slovách sa nedá necítiť hrdosť na miesto, kde nám bolo umožnené narodiť sa a žiť. Je to kráľovský dar a hoci už dlhé roky nenesie svoj pôvodný názov, pokojne si ho môžeme k tomu oficiálnemu neformálne a s hrdosťou pridať. Kralowa Terchová. Mne to dobre znie. A vám...?

Marián Zajac
FOTO František Mucha

VDÁVA

Miestne kultúrne
stredisko Terchová,
ul. sv. Cyrila a Metoda
č. 96, 013 06 Terchová

IČO VYDAVATEĽA
00364 886

ŠÉFREDAKTOR
Ján Miho ml.

REDAKCIA
Katarína Halapiová,
Alena Cingelová,
Mgr. art. Adriána
Ondrušová

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Peter Cabadaj,
Rudolf Patrňčiak,
Ing. Marián Zajac,
Ing. František Kadaš,
František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
Mgr. Peter Cabadaj

TLAČ
Varínska tlačiareň,
Varín

GRAFICKÁ ÚPRAVA

Mgr. art. Adriána
Ondrušová

ADRESA REDAKCIE
MKS Terchová, tel.
č. 041/5695 129,
0911 924 189,
mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová,
tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

EVIDENČNÉ ČÍSLO
3548/09
ISSN 1338-8827

Vyšlo v máji 2025

**VYDANÉ
S FINANČNOU
PODPOROU**
Varínskej tlačiarne

Obsah

2	ÚVODNÍK Kralova	26	PREČÍTALI SME SI Mesiac knihy	32	RECEPTY NA TENTO ČAS Kúsok Slovenska v Berlíne
4	FARSKÉ LISTY Milí farníci Nedeľa Božieho milosrdenstva – Jubilejný rok Životné jubileum kňaza Miroslava Lysičana	27	UDIALO SA Marec – Mesiac knihy Slávik Slovenska 2025	34	JUBILEUM Storočnica terchovských hasičov
8	SERIÁL Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine (LXXXI., LXXXII.)	28	ZŠ S MŠ ADAMA FRANTIŠKA KOLLÁRA Zo života školy Jarná paleta školských udalostí	35	REKLAMA
10	OBCENÝ ÚRAD INFORMUJE Oprava turistických chodníkov Sviatočná jazda veteránov Máj, máj, máj, zelený... Terchová ako aktívny člen OOCR Malá Fatra Terchová má 445 rokov Návšteva z poľského Zatora	30	UDIALO SA Talent našich žiakov zažiaril v Terchovskej galérii umenia Opustil nás klavirista a pedagóg docent Ivan Gajan	36	ŠPORT Jubilujúca Jánošíkova valaštička Stolní tenisti ukončili sezónu 2024/2025 Reprezentácia je splnený sen Medaily z lyžiarskych svahov Z futbalového archívu
14	JUBILEUM Terchovské noviny majú už 35 rokov Osemdesiate výročie oslobodenia Terchovej	31	DO VAŠEJ POZORNOSTI Na skle maľované vyráža na letné amfiteátrové turné po Slovensku	40	INFOSERVIS
18	UDIALO SA Poďakovanie za lásku 2025				
20	NAŠI VO SVETE Šesťdesiatnik Václav Mucha				
22	OSOBNOSTI TERCHOVEJ (104.) Marián Matušek				
24	CSS INFORMUJE Zo života Centra sociálnych služieb Terchová				

Myšlienka na tento čas

**POÉZIA, TO JE TÁ PRAVDA
S DVOJITÝM DNOM AKO
PAŠERÁCKY KUFOR. TO, ČO
JE NASPODKU, NIE JE PRE
VŠETKÝCH, NAJMÄ NIE PRE
COLNÍKA...**

**Ján Buzássy
(90. výročie narodenia)**

KRESBA Milan Opalka
Noviny Terchová, 1990

Milí farníci,

od začiatku roka 2025 sa vo Farnosti sv. Martina v Terchovej uskutočnilo množstvo duchovných a kultúrnych podujatí, ktoré obohatili život miestnej komunity. Farský kostol je miestom posilňujúcim duchovnú a spoločenskú súdržnosť veriacich.

V januári sa v Kostole sv. Cyrila a Metoda konal koncert skupiny Klasfolk pri príležitosti Troch kráľov, ktorý prilákal mnohých návštevníkov a prispel k oslave sviatočného obdobia. Následne, v marci, sa uskutočnil koncert nevidiaceho speváka Maroša Banga a jeho manželky, ktorí sa podelili o svoje životné svedectvá a posilnili prítomných vo viere. V apríli sa konal veľkonočný koncert Poďakovanie za lásku, ktorý zorganizovali obec Terchová, Miestne kultúrne stredisko a farnosť Terchová. Koncert bol súčasťou osláv Veľkej noci a prispel k duchovnému obohateniu našej farnosti. Uskutočnil sa na Nedeľu Božieho milosrdenstva. Ďakujem všetkým účinkujúcim za nádherný umelecký i duchovný zážitok z koncertu. Veľká vďaka tiež učiteľom, vychovávateľom i rodičom, že podporujete vzrast našich skvelých talentov. Osobitná vďaka patrí pánom Rudovi Patrnciakovi a Mariánovi Zajacovi. Nechcem zabudnúť na chlapcov technikov za zabezpečenie kvalitného zvuku, ani na pána Františka Muchu za fotografickú dokumentáciu a pána Petra Chmelu, ktorý koncert zaznamenal na video. Veľmi krásna a vydarená akcia. Bohu vďaka!

Počas pôstneho obdobia sme sa pravidelne stretávali na krížových cestách a pôstnych katechézach, ktoré sa konali každú nedeľu po krížovej ceste. Tieto stretnutia poskytli priestor na zamyslenie a duchovný rast. Teším sa, že do prípravy a modlenia krížových ciest sa zapojili mnohé skupiny z farnosti – ako napríklad otcovia, matky, birmovanci, miništranti, spevokol, deti, lektori a ďalší. Okrem

Veľkonočná vigília na Bielu sobotu

Po ukončení rekonštrukčných prác na priečelí.
Diecéznej svätynie sv. Cyrila a Metoda

toho sa vo štvrtky po večerných svätých omšiach konali filmové večery v pastoračnom centre, kde sa premietal film o živote Ježiša Krista. Uvedené podujatia umožnili veriacim spoločne prežívať pôstne obdobia a posilniť svoju vieru.

Farnosť Terchová sa v roku 2025 aktívne zapája do osláv Jubilejného roka, ktorý je vyhlásený ako *Rok obnovy, odpustenia a nádeje*. Veriaci majú možnosť získať úplné odpustky pri návšteve chrámu a splnení stanovenej podmienok. Tieto duchovné aktivity prispievajú k prehĺbeniu viery a spoločenstva v rámci farnosti.

V jeseni minulého roka sme obnovili fasádu veže a 28. marca tohto roku sme začali s obnovou fasády kostola na jeho priečelí. Stará omietka bola na mnohých miestach dutá a myslím, že sme začali robiť v správny čas. S vďačnosťou spomínam na to, ako sme začali a koľko dobrovoľníkov, chlapov aj ženičiek z farnosti, pomáhalo. Cením si veľmi ochotu pomôcť a vážim si to, že ako farnosť sa snažíme udržiavať si kostol a pomáhať budovať spoločenstvo. Práce boli dokončené 1. mája, keď sme zložili lešenie a kostol sa zaskvel v novom šate. Ďakujem všetkým dobrovoľníkom, statočným našim chlapom aj ženičkám, že urobili kus práce, ďalej firmám Maruna, s. r. o., lešenie Ján Holúbek, klampiari Milan Mažgút, pánovi Švecovi – pieskovanie sôch a kameňa a firme Rest-Art, s. r. o. Viaceré zo spomenutých firiem to venovali farnosti ako dar. Nech im to Pán Boh odplatí! Ďakujem, samozrejme, všetkým farníkom, ktorí podporovali finančne i duchovne vykonané dielo. Bohu vďaka za všetko!

Veľkú noc sme slávili v hojnom počte. Teším sa, že sme sa pripravili duchovne na predveľkonočnej sv. spovedi 14. apríla, keď zástupy čakajúcich na spoved' siahali až von z kostola. Na Zelený štvrtok, keď Pán Ježiš ustanovil sviatosť kňazstva, svätú omšu a dal príkaz lásky, som umýval 12 mužom z farnosti nohy na znak služby, ako nám to ukázal Ježiš. Na Veľký piatok sme mali Krížovú cestu na Oravcove. Hoci bol aj dážď, zúčastnilo sa na nej množstvo veriacich. Veľkonočnú vigíliu sme oslávili slávnostnou liturgiou, procesiou s Eucharistiou a sochou zmŕtvychvstalého Ježiša ulicami Terchovej.

Na sv. Juraja prišli na svätú omšu terchovskí skauti, ktorí oslavovali svojho patróna. Svätý Juraj bol ten, kto odvážne bojoval proti zlému a v boji s ním položil aj svoj život. Je patrónom rytierov, vojakov a skautov. Skautom želáme odvahu, silu a vernosť Pánu Bohu, akú mal sv. Juraj. Sme radi, že ste súčasťou našej farnosti.

V nedeľu 4. mája k nám zavítali na sv. omšu deväť motorkáři z okolia Nitry, ktorí takto putujú a propagujú Európsku kultúrnu cestu sv. Cyrila a Metoda. Medzi sebou majú aj kňaza Janka Gondeka, rumunského Slováka, ktorého som mal možnosť spoznať na mojich misijných cestách k Slovákom do Rumunska. Motopútnici už v minulosti navštívili Solún – rodisko patrónov našej svätyně, macedónsky Ochrid či Rím.

V stredu 7. mája sme s deťmi, ktoré sa pravidelne zúčastňovali rorát absolvovali výlet do Nitry ako odmenu za ich vytrvalosť. Navštívili sme misijné múzeum na Kalvárii a ďalšie zákutia mesta pod Zoborom.

Všetky spomenuté udalosti a podujatia svedčia o živote a aktivite Farnosti sv. Martina v Terchovej, ktorá aj v roku 2025 pokračuje v poslaní duchovného sprevádzania a budovania spoločenstva.

Vďačný váš páter Martin Štefanec, SVD
správca farnosti
FOTO František Mucha, Martin Štefanec

Páter Martin Štefanec s kňazom Jánom Gondekom pochádzajúcim z Rumunska

Terchovské deti na Kalvárii v Nitre

Nedeľa Božieho milosrdenstva – Jubilejný rok

Po pôstnom čase nám nastalo veľkonočné obdobie. Po čase kajania sa a obrátenia nastáva čas radosti zo zmŕtvychvstania Pána Ježiša Krista. A predsa nám Boh hovorí, aby sme neustávali v práci na našom posvätení. Boh nám k tomu dáva milosť. Hneď prvá nedeľa po Veľkonočnej nedeli je Nedeľa Božieho milosrdenstva – a posolstvo je jasné: každý kajúci hriešnik nájde Srdce Boha dokorán otvorené. Slávime Jubilejný rok, ktorý nás pozýva putovať s cieľom získať odpustky a navrátiť sa v hĺbke nášho srdca k Bohu.

Prečo sa slávi Nedeľa Božieho milosrdenstva na záver Veľkonočnej oktávy? Lebo v tento čas vynikajú slová Písma: „*Jeho milosrdenstvo je večné*“ (Ž 136). Ježiš sa za nás obetoval. A keď už je dielo vykúpenia dokonané, všetko je pripravené na prijatie hriešnika. Jeho milosrdenstvo je večné, je obrovské, je nesmierne. Prečo čakať s obrátením? To je vlastne hriechom voči Duchu Svätému, ktorý sa neodpúšťa. Je to postoj *zatvrdlosti*. Prečo otáľame s obrátením?! Veď Boh je náš Otec, ako nám to zmŕtvychvstalý Ježiš povedal. Nazval apoštolov najprv priateľmi (porovnaj Jn 15,15), po zmŕtvychvstani ich nazval bratmi (porovnaj Jn 20,17). Vtedy im poslal odkaz po Márii Magdaléne: „*Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi*“ (Jn 20,17).

Boh všetko pripravil, aby sme s Ním mohli žiť ako kedysi Adam a Eva v raji. Od nás vyžaduje detskú bezvýhradnú dôveru, nie *dospelácke* rozumovanie či špekulovanie, ale detské bezvýhradné áno Otcovi. Všetko je už pripravené, cesta k nášmu Otcovi prístupná a tak málo vyhľadávaná. Žiaľ, je veľmi smutné, ak ľudia ostávajú v hriechu. Smutné je už padnúť do hriechu, ale stojí to za námahu obrátiť sa k nebeskému Otcovi. Stojí to za námahu vrátiť sa domov! Našou motiváciou by mala byť obrovská radosť, ktorú spôsobíme nášmu Otcovi (porovnaj Lk 15,22-24).

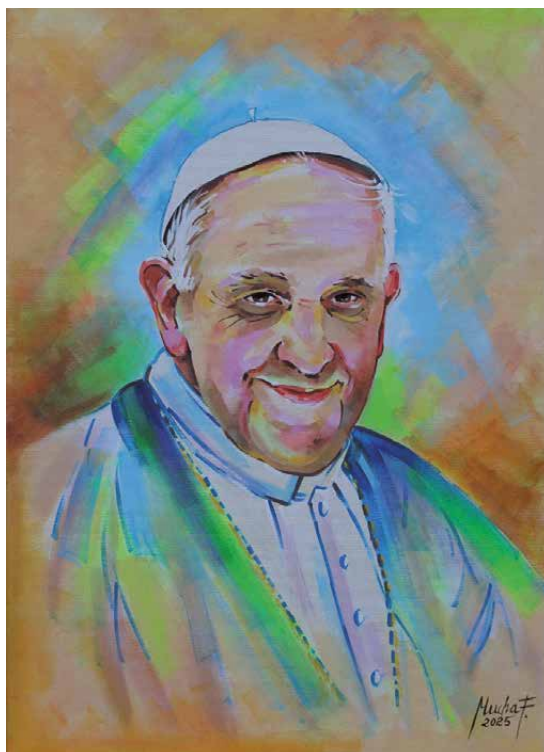
Nie je to náhoda, že na Nedeľu Božieho milosrdenstva zaznievajú Ježišove slová o ustanovení sviatosti zmierenia: „*Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané*“ (Jn 20,22). Sviatosť zmierenia je výborným sviatostným prostriedkom na prijatie odpustenia našich hriechov. Avšak po odpustení je treba urobiť ešte ďalší krok: zriecť sa aj náklonnosti k hriechu a využiť pokladnicu Cirkvi na získanie odpustkov. Zo Svätého písma nám v tomto roku zaznieva: „*Ohlásťe slobodu pre všetkých obyvateľov krajiny! Má to byť pre nich jubilejný (milostivý) rok. Vtedy každý dostane do vlastníctva svoj majetok a každý sa vráti k svojmu rodu*“ (Lv 25,10). Ak aj niekto schudobnel, ba priviedol svoju rodinu k chudobe, mal nádej, lebo

každých päťdesiat rokov sa slávil Jubilejný rok. Majetok sa mal navrátiť. Majetok sa mohol kúpiť do vlastníctva iba do najbližšieho Jubilejného roka: „*Pôda sa teda nebude predávať navždy, lebo pôda je moja a vy ste len cudzincami a prišielcami u mňa*“ (Lv 25,23). A tak Jubilejný rok má byť pre nás príležitosťou na nový začiatok.

Jubilejný rok nám dáva veľký dôvod na radosť – radovať sa z prijatého Božieho milosrdenstva, ale tiež radovať sa z preukazovania milosrdenstva našim bratom a sestrám. V preukazovaní milosrdenstva dávame seba k dispozícii Bohu. Boh tak môže preukazovať svoje milosrdenstvo v každodennosti a uprostred sveta. Poznáme skutky telesného a duchovného milosrdenstva, poznáme Sväté písmo a životopisy svätých. Preto môžeme a máme byť s milosťou Ducha Svätého kreatívnymi šíriteľmi Božieho milosrdenstva.

Záverom si pripomeňme slová nášho zosnulého pápeža Františka: „*Dovoľme, aby nás už teraz priťahovala nádej a prostredníctvom nás sa stala nákazlivou pre tých, ktorí po nej túžia. Nech im náš život hovorí: ‚Očakávaj Pána a buď statočný, srdce maj silné a drž sa Pána.‘ (Ž 27,14). Nech sila nádeje naplní našu prítomnosť, keď s dôverou očakávame príchod Pána Ježiša Krista, ktorému patrí chvála a sláva teraz i v budúcich storočiach*“ (Spes non confundit, 25). Nech za nás oroduje pápež František, aby sme sa naozaj stali pútnikmi nádeje – pútnikmi do Domu nášho Otca.

Páter Dávid Kancian, SVD
MALBA František Mucha

Pápež František (17. 12. 1936 – 21. 4. 2025)

Životné jubileum kňaza Miroslava Lysičana

Nášmu rodákovi vdp. **Miroslavovi LYSIČANovi** pri príležitosti jeho 60. narodenín z úprimného srdca blahoželáme a v modlitbách vyprosujeme od nebeského Otca pevné zdravie, hojnosť milostí, plnosť darov Ducha Svätého. Nech naša nebeská Matka drží nad ním svoju ochrannú ruku.

Vďační rodáci

FOTOARCHÍV MKS Terchová

POĎAKOVANIE

STÍCHOL DVOR, ZÁHRADA,
DOM, UŽ NEPOČUŤ TVOJE
KROKY V ŇOM. TELO UBOLENÉ,
NO CHCELO ŽIŤ, NEBOLO
LIEKU, ABY SRDCE MOHLO
ĎALEJ BIŤ. V NEZNÁMY SVET
SI ODIŠLA SPAŤ, ZAPLAKAL
KAŽDÝ, KTO ŤA MAL RÁD.
ÚPRIMNE ĎAKUJEME CELEJ
RODINE, SUSEDOM A ZNÁMYM,
KTORÍ SA PRIŠLI ROZLÚČIŤ
S NAŠOU DRAHOU MILOVANOU
MAMIČKOU, MANŽELKOU,
SESTROU, BABKOU...

ŠTEFÁNIU HOLÚBKOVU,

KTORÁ NÁS OPUSTILA 6. MARCA
2025 VO VEKU 73 ROKOV.

S LÁSKOU A VEĽKOU VĎAKOU
SA LÚČI MANŽEL PIŠTA, DCÉRA
KATKA S RODINOU, SYN
DANO S RODINOU, OSTATNÁ
SMŮTIACA RODINA A PRIATELIA

Miroslav Lysičan počas prímieňej svätej omše...

...a počas prímieňej hostiny

Kaplnky a kríže v Terchovskej krajine

(LXXXI., LXXXII.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu našej – terchovskej histórie. V tomto čísle si bližšie predstavíme kaplnku Panny Márie na drevenici u Holúbkov a kaplnku osadenú tesne pod sedlom za Kravarským.

Kaplnka Panny Márie u Holúbkov

Táto neveľká kaplnka so zachovalými starobylými črtami je umiestnená na priečelí 110 rokov starej dreveničky so súpisným číslom 833 na konci ulice Pod Oblazom, ktorá je prirodzene prepojená s osadou Holúbkovia. A hoci je na dreveničke len od jari minulého roka, história kaplnky je omnoho staršia. Viac nám o nej povedal pán **Bernard Holúbek**, ktorý kaplnku zachránil a zrekonštruoval.

„Do osady Ivanovia sme chodievali na slivky a kosiť. Kaplnka je stará možno aj sto rokov. Mám šesťdesiat a všimol som si ju už hádam ako 8-10 ročné decko. Bola dlhé roky na chalupe, v ktorej bývali Káčerovia. Už si presne nepamätám, čo bolo vo vnútri kaplnky – či tam bol krížik, alebo niečo iné. Dlhšie som si všimol, že je to

také opustené, a mal som o kaplnku záujem. Potom, po niekoľkých rokoch, ten dom ktosi kúpil od Káčerovcov a všimol som si, že kaplnka bola zhodená a položená vedľa palivového dreva. Nechcel som ju však zobrať hneď. Nehodilo by sa to, tak som kaplnku nechal tak. O ďalší rok som tadiaľ išiel a videl, že kaplnka je otvorená, že sa tam myši nosia. Tak som ju zobral; reku, že to opravím. Kaplnku som očistil, natrel a *poglejel*. Milan Mažgút mi oplechoval striešku kaplnky a na jej čelo som dal malý krížik, pravdepodobne z olivového dreva, od manželkinej sesternice, ktorá žije v Jeruzaleme, lebo jej manžel pracuje v diplomatických službách. Sošku Panny Márie Karmelskej sme kúpili v Žiline, v Terchovej v kostole sme ju dali posvätiť. Mal som nápad, že táto drevená chalúpka je menšia, aj kaplnka je malá, tak som ju zavesil tu, aby to spolu pasovalo. Vo vnútri kaplnky je sviečka na baterky, čiže je to trochu aj osvetlené. Bolo to takto pred rokom na jar“ – uzavrel svoje pútavé rozprávanie Bernard Holúbek, ktorému za ochotnú spoluprácu ďakujeme.

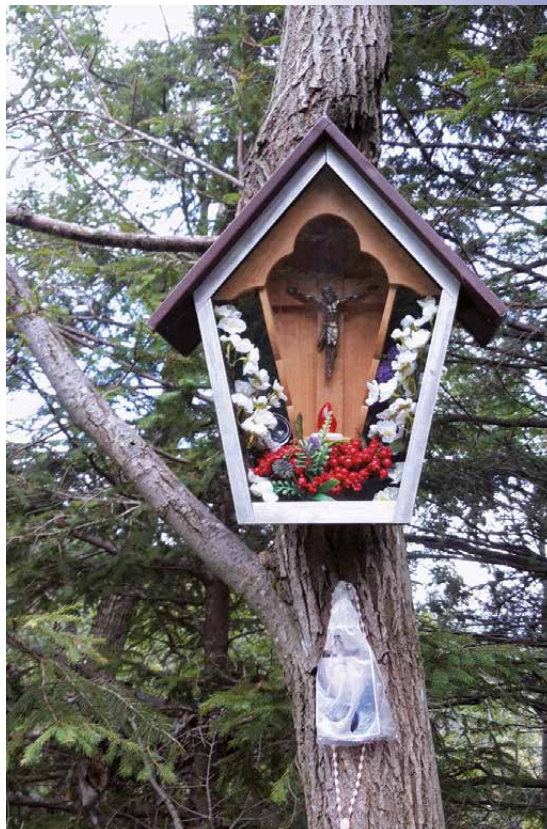
Kaplnka pod sedlom za Kravarskym

Počas marcovej turistiky sme s deťmi prechádzali sedlom za Kravarskym (1230 m.n.m) smerom do Starej doliny. Asi po dvoch-troch minútkach chôdze sme natrafili na malú polianku, na okraji ktorej je na osike, približne vo výške dva a pol metra, osadená pekná kaplnka. Na chvíľu sme sa s deťmi zastavili, poobzerali si ju a pomodlili. Následne som cestou dole rozmýšľal, od koho by som sa dozvedel o tejto kaplnke viac. Viem, že v tých miestach sa často pohybujú terchovskí poľovníci, ktorí majú v tejto lokalite Vrátnej svoj revír. Po rozhovoroch s Viktorom Vallom, Jánom Vallom, Lacom Holúbkom a Gustíkom Šupicom som dostal odporúčanie na **Juraja Valla**, zanietého poľovníka, ktorý sa pri osobnom stretnutí rád podelil o nasledovné informácie o kaplnke.

„Ako poľovníci často okolo toho miesta chodievame; či cez deň, alebo v noci sa tam zastavíme, pomodlíme, aby nás Pán Boh ochraňoval v horách. Predtým tam bol starý drevený ruženec aj s fotkou sv. Jána Pavla II. v rámičku. Bolo to tam hodne rokov a už sa to, vďaka poveternostným vplyvom rozpadalo. Kolega Gustík Šupica spomínal, že to tam mohlo byť aj 15-20 rokov. Kedysi sa o tom rozprával s už nebohým Vladom Križom, ktorý spomínal, že to tam dali pravdepodobne nejakí neznámi turisti, možno Česi. Tak mi napadla myšlienka, že by som to tam obnovil a urobil kaplnku. Chodievam po svete, do Nemecka aj inde, a na jednej burze starožitností som takú kaplnku a kríž s Ježišom Kristom objavil. Tak som to zabudoval do seba. Chcel som, aby kaplnka vydržala dlhšiu dobu, tak mi to miestny klampiar Janko Berešík oplechoval. Mamu som poprosil, aby mi dovnútra spravila malú výzdobu; ja som potom urobil dokončovacie roboty. Zasklil som to, olištoval a zaslikoval, aby sa tam nedostala voda. Dovnútra som

ešte vložil malé svetielko na solar. Na miesto som to osadil 28. augusta 2021. Pod kaplnkou je aj teraz zavesený ruženec. Okolie kaplnky som trochu povyrezával od krovín, aby vznikla malá *polianečka*.“ Jurajovi Vallovi za jeho zaujímavé rozprávanie, ale i za Bohu milý dobrý skutok ďakujeme.

Text a foto Marián Zajac
FOTO Juraj Vallo

Miestne kultúrne stredisko Terchová
a autorka

Vás a Vašich priateľov
srdečne pozývajú
na vernisáž výstavy

Nedeľa, 25. máj 2025
Terchovská galéria umenia
14.00 h

účinkujú
Ťažká muzika z Terchovej
Zuzka Patrnčiaková
Terchovská muzika Sokolie zo Skalice

otvorenie výstavy
Peter Cabada

Výstava potrvá do 7. 7. 2025

NAVRATY

Oprava turistických chodníkov

Dňa 26. apríla 2025 sa uskutočnil 21. ročník opravy turistických chodníkov a ich prípravy na letnú turistickú sezónu. Údržbu a opravy realizovali priatelia Chaty na Grúni, zánietení milovníci Malej Fatry, v počte 24 z rôznych kútov Čiech, Moravy a Slovenska. Objektom opráv boli hlavne žltý turistický chodník z Vrátnej – výťahu na Chatu na Grúni, kde sa vynášali vrecia s pieskom na vysypanie chodníka. Na modrom turistickom chodníku zo Starého dvora na chatu boli práce zamerané na obnovenie schodíkov a opravu mostíkov. Na ceste do Štefanovej sa osadili tri nové odrážky. Celá akcia prebehla v dobrej priateľskej a pracovnej atmosfére, ktorú umocnilo aj nádherné počasie a záverečné posedenie pri občerstvení a gulášoch.

Text a foto Chata na Grúni

Účastníci tohtoročnej brigády

Sviatočná jazda veteránov

Na štátny sviatok, 8. mája 2025, zorganizovalo Združenie veteránov Turca najväčšie veteránske podujatie na Slovensku. Kolóna 170 automobilových a motocyklových veteránov prechádzala tesne predpoludním aj cez Terchovú, v smere od Žiliny na Oravu, po hlavnej ceste II/583. Milovníci tohto koníčka, ale aj náhodní diváci si pri sledovaní rôznych značiek áut a motocyklov určite prišli na svoje.

-red-

FOTO Rudolf Patrnčíak

Vyčistíme si Terchovú

Vážení spoluobčania, v sobotu 17. mája 2025 sa uskutoční tradičná jarná brigáda Vyčistíme si Terchovú. Pozývam všetkých z radov dobrovoľníkov, mládeže, záujmových organizácií – poľovníkov, holubiarov, rybárov, futbalistov, lyžiarov, stolných tenistov, folkloristov, divadelníkov, združenie turizmu... Brigáda sa uskutoční od 8.00 do 12.00 h. Zraz účastníkov bude v jednotlivých dolinách na týchto miestach:

Terchová – pred obecným úradom
Struháreň – pred základnou školou
Biely Potok – pred Hotelom Diery
Vyšné Kamence – pri benzínovej pumpe Slovaft

Tu dostanú účastníci pokyny a rozdáajú sa igelitové vrecia. Od 8.00 do 8.30 h budú tiež pracovníci obecného úradu rozdávať vrecia ďalším záujemcom o brigádu popri hlavnej ceste do Struhárne, Bieleho Potoka a na Vyšné Kamence.

Po ukončení brigády, o 12.00 h, vás pozývam na občerstvenie do Kultúrneho domu Andreja Hlinku. Ďakujem vopred všetkým, ktorí sa zúčastnia a prispedia k čistejšej Terchovej.

Jozef Dávidík
starosta Terchovej

Máj, máj, máj, zelený...

Aj tento rok sa v Terchovej postavilo niekoľko májov a máme pocit, že ich je o niečo viac ako vlani. Všimli sme si, že stoja a skrášľujú prostredie pri školách a škôlkach v ústredí i u Gregušov, Centre sociálnych služieb, pod Chotárom, v osade Podrozsutec, v osade Kýčera, pri niekoľkých rodinných domoch... Ten najvyšší tróni v centre obce. Jeho stavanie zabezpečila obec s firmou Maruna a nechýbali pri tom ani mladí heligonkári. Máj, máj, máj, zelený...

-red-
FOTO František Mucha

Pred školou v Terchovej

Pri škole v Struhárni

Pri škôlke v Struhárni

Osada Podrozsutec

Pod Chotárom

Pri škôlke v ústredí

V centre obce

CSS Terchová

Terchová ako aktívny člen OOCR Malá Fatra

Obec Terchová patrí medzi zakladajúcich členov Oblastnej organizácie cestovného ruchu (OOCR) Malá Fatra, ktorá bola založená v roku 2012 s cieľom podporiť a rozvíjať cestovný ruch v našom regióne na základe zákona č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. Finančná podpora pre túto činnosť prichádza prostredníctvom ministerstva cestovného ruchu. Od svojho vzniku sa organizácia systematicky venuje propagácii regiónu, ale aj praktickým aktivitám, ktoré zvyšujú jeho atraktivitu pre návštevníkov i domácich.

Spoluprácou samosprávy a podnikateľských subjektov z Terchovej sa darí vytvárať podmienky pre kvalitnú turistickú infraštruktúru, udržateľný rozvoj a lepšie zviditeľnenie nášho kraja. Významným partnerom v tomto úsilí je aj spoločnosť KIA Motors Slovakia. Okrem finančnej podpory cez nadáciu KIA sa jej zamestnanci aktívne zapojili do brigád – napríklad pri vynáške kameňa na Poludňový grúň. OOCR Malá Fatra sa dlhodobo stará o údržbu turistických chodníkov a cyklotrás, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou krajiny a obľúbenými trasami pre milovníkov pohybu v prírode. V súčasnosti organizácia pripravuje niekoľko nových projektov, ktoré prispejú k bezpečnosti a pohodliu návštevníkov i miestnych.

Jedným z pripravovaných zámerov je dobudovanie cyklotrasy medzi Vodným dielom Žilina a Terchovou, konkrétne v úseku Vyšné Kamence – Terchová. Súčasťou projektu bude aj združený chodník pre peších, ktorý zlepší podmienky na bezpečný presun obyvateľov i turistov, a zároveň ponúkne príjemnú možnosť na rekreačné prechádzky a výlety. Ďalším významným projektom je návrh pešieho chodníka, ktorý by mal viesť od predajne COOP Jednota, smerom do Vrátnej, až po kabínovú lanovku. Napojenie na odbočku z Rázcestia do Štefanovej vytvorí nový a bezpečný prístup do Národného parku Malá Fatra, čím sa opäť zvýši komfort a bezpečnosť pešej dopravy v jednej z najnavštevovanejších častí obce.

Veríme, že vďaka týmto aktivitám a úzkej spolupráci všetkých členov OOCR Malá Fatra zostane Terchová živým centrom turistiky, pohostinným miestom pre návštevníkov a dôstojným reprezentantom krás prírody Malej Fatry.

Autor projektu: Ing. Peter Chrapčiak, podpredseda OOCR Malá Fatra. Členovia OOCR Malá Fatra z obce Terchová: Obec Terchová, Rezort Uhorčik, Chata pod Vříškom, Chaty u Marunov, Chata na Grúni, Hotel Rozsutec, Apartmány Terchová, Pivovar Vříšky, Jánošíkova koliba, Turistické centrum Terchová, Hotel Diery.

Ing. Peter Chrapčiak
FOTOARCHÍV OOCR Malá Fatra

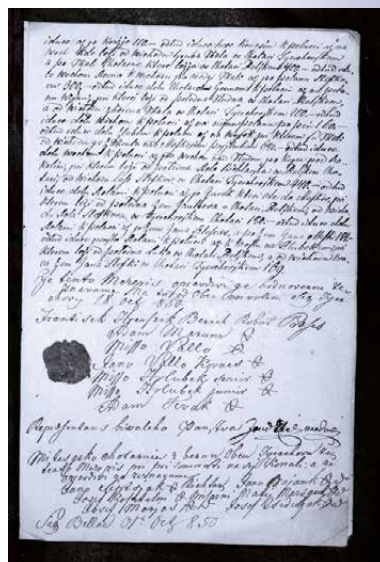
Nový serpentínový chodník na Poludňový Grúň

Terchová má 445 rokov

Zakladajúca listina obce pochádza z 22. apríla 1580. Podľa tohto dokumentu možno lokalizovať pôvodné jadro dediny východne od jej dnešného centra. Rozvoj Terchovej prebiehal spočiatku veľmi pomaly. Ešte v roku 1598 mala obec len devätnásť domov, čiže o šesť viac ako v čase svojho vzniku pred 18 rokmi... Koncom 16. storočia opúšťa Terchová pôvodný názov Kráľova (Kralowa). Od tých čias vystupuje s pomenovaním, ktoré sa požíva dodnes.

-pc-

Zakladajúca listina Terchovej z 22. apríla 1580

Návšteva z poľského Zatora

V utorok 22. apríla sme na pôde obce prijali hostí z poľského mestečka Zator (okres Oswieńcim), s ktorým naša obec udržiava už 15 rokov dobré partnerské vzťahy. Delegáciu od našich severných susedov viedol primátor Szymon Matyja, ktorého sprevádzali kolegovia Piotr Domagala, Mateusz Kaleta a Marta Stramecka. Počas spoločného stretnutia sme v priateľskej atmosfére zhodnotili našu 15-ročnú spoluprácu, s možnosťou uzavrieť dohodu o trvalom partnerstve medzi Terchovou a Zatorom. Diskutovali sme tiež o možnosti realizácie spoločného projektu týkajúceho sa našich základných škôl, a venovali sa aj možnostiam cezhraničnej spolupráce v rámci Euroregiónu Beskydy.

-OcÚ-

FOTO Mateusz Kaleta

V expozícii Jánošík a Terchová

Rokovanie delegácií Terchovej a Zatora na obecnom úrade

Na Základnej škole A. F. Kollára

Terchovské noviny majú už 35 rokov

Aj rok 2025 je z pohľadu Terchovej v znamení viacerých zaujímavých jubileí osobností i udalostí, ktoré nemôžu ani v týchto neistých turbulentných časoch zostať nepovšimnuté. Koncom marca, presne 28. 3., uplynulo tridsaťpäť rokov od vydania prvého čísla obecných novín Terchová. Uvedené jubileum dôstojne zarezonuje v rámci hodnotného programu letných Cyrilometodských dní, ktoré, mimochodom, takisto „oslávia“ 35. narodeniny.

Bezprostredne po svojom nástupe do funkcie tajomníka Miestneho národného výboru v Terchovej (MNV) – štvrtok, 1. februára 1990 – som začal premýšľať, ako čo najskôr uskutočniť myšlienku vydávania obecných novín. Ihneď som preto kontaktoval osoby, ktoré z môjho pohľadu mohli byť nápomocné realizovať tento zámer. Ako prvý bol oslovený čínorodý riaditeľ miestnej kultúry Rudolf Patrňciak, ktorý sa okamžite stal mojim najbližším spolupracovníkom. Vzápätí nasledovali intenzívne rozhovory s Vladimírom Križom, Jozefom Gargulákom a novým predsedom MNV Milanom Opalkom. Milo ma prekvapila a potešila ich výsostne kladná reakcia, čo predstavovalo pre zamýšľanú iniciatívu nový silný motivačný stimul. Jedným dychom treba k spomenutým menám pridružiť dôstojného pána dekana Jozefa Šaba, vtedajšieho správcu terchovskej farnosti, ktorý hneď pri vstupnej debata na tému novín myšlienku vrelo privítal a sľúbil garantovať dvojstranovú rubriku *Farské listy*. Po dôležitých rozhovoroch a stretnutiach už prišiel rad na realizáciu prvého čísla. Maximálne pracovné

vyťaženie na úrade, ako i rôzne technické problémy spôsobili, že noviny vyšli nie začiatkom, ale v závere marca 1990. Aj napriek omeškaniu išlo **vôbec o prvé dedinské periodikum vydané na území vtedajšej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky po zásadných novembrových spoločenských zmenách v roku 1989**. Tento magický čas plný nádejí, romantického oduševnenia, nezištnej roboty, ale tiež ilúzií a nenaplnených snov zrkadlí moja knižka *Keď sme v Terchovej budovali kapitalizmus*, ktorú vydalo agilné Miestne kultúrne stredisko (1992). Samozrejme, nechýba v nej ani kapitola venovaná vzniku novín.

Prekonaný rekord

Obsahový profil bol síce formovaný postupne, základné rubriky však mali svoje dôstojné miesto už v prvých číslach. Úvodník, Farské listy, športové spravodajstvo a informačný servis kontinuálne pretrvali do dnešných čias. Dôležitú rolu zohrali aj spomienkové exkurzy do minulosti, ktoré obetavo pripravovali skúsení publicisti Vladimír Križo, Jozef Gargulák a terchovská rodáčka žijúca v Bratislave Alica Bezáková (dcéra medzivojnového notára Jozefa Bernáta). Ich sugestívne články na jednej strane výraznou mierou obohacovali náš mesačník, na druhej strane celistvo dokumentovali starý odumretý svet pre budúce generácie záujemcov o bohatú históriu Jánošíkovho kraja.

Niektoré pôvodné rubriky medzičasom zanikli (*Bola jedna doba*, *Predstavujeme*, *Úvaha na okraj*, *Zachytené na ulici*) alebo sa objavovali už len príležitostne (*Detským perom*). Vývinový proces nakoniec vyústil do súčasnej obsahovej štruktúry, ktorú, myslím, nie je potrebné zásadnejšie meniť.

Prvé mesiace charakterizovalo i hľadanie optimálneho variantu periodicity novín. Redakčná rada hneď sfúkla zo stola alternatívu, že by malo ísť o občasník, prípadne štvrťročník. Najschodnejším riešením sa javil mesačný cyklus vydávania, bolo však počuť aj vplyvné hlasy volajúce po týždenníku... Okolnosti napokon viedli vo svojich dôsledkoch k forme mesačníka a noviny vychádzali vždy na konci

Peter Cabadaj, Zdroj: TASR

príslušného mesiaca. Periodicita bola zmenená v roku 1997; z mesačníka sa stal dvojmesačník, čo platí dodnes. (Obsahovo bohaté vianočné dvojčíslo má od roku 1991 charakter čítania magazínového typu. V roku 2008 vyšlo prvýkrát v plnofarebnom formáte.) Mimoriadne interesantné, teda aspoň pre mňa, bolo sledovanie postupného rozširovania autorského zázemia. Vždy sa pousmejem pri spomienke, keď som musel vyplňať až 90 percent textovej časti. Niekedy išlo veru o riadnu fušku, hlavne keď nebolo času, témy, inšpirácie, pokoja a človek zápasil s krajinou vyčerpanosťou a únavou. Chvalabohu, dnes je už situácia diametrálne odlišná a mňa osobne teší satisfakcia, že stálo za to bojovať zo všetkých síl za udržanie vydávania novín v najkrízovejších chvíľach (napríklad v prvých mesiacoch roka 1991). Vlado Križo mi vtedy neraz kamarátsky povedal, že ak prekonáme terchovský rekord v počte vydaných čísel, máme za sebou všetky problémy a starosti. Hoci možno žartoval, v konečnom dôsledku mal pravdu. **Rekord z minulosti, ktorý predstavoval sedem čísel, bol úspešne prekonaný už na jeseň 1990.** Všetkých zainteresovaných nás vtedy opantala úprimná radosť. Teraz môžeme s hrdosťou v hlase oznámiť svetu, že vydanie, ktoré práve čítate, má poradové číslo 235!

Spolupracovníci

Menoslov uvedených priekopníkov čoskoro rozšírili ďalší spolupracovníci: básnik a prekladateľ, exulant Koloman Kolomi Geraldini (žil v Argentíne), kanonik Štefan Bitter, bývalý notár Bohdan Blaha (obaja žili v Žiline), zberateľ všetkého terchovského a jánošíkovského Pavol Martvoň (žil v Nitre), básnik Milan Moravčík, Ján Miho mladší (v lete 1991 prevzal po mne šéfredaktorskú taktovku, ktorú drží v rukách doteraz), ďalej Milan Chvastek (žil v Prievidzi), Ľudmila Mažgútová, Anna Dikošová, Olga Chudovská, rodená Huličiarová (žije v Liptovskom Jáne), Kamil Muráň, Bernard Maruna, Anastázia

Janičíková, František Mucha, Marián Žiško, Marián Zajac (dnes najplodnejší autor), Alena Cingelová, Václav Bobáň, Vladimír Moravčík, aby som spomenul najčastejších prispievateľov. Mnohí z nich vrátane priekopníkov sú už, žiaľ, na pravde Božej (J. Šabo, V. Križo, J. Gargulák, A. Bezáková, K. K. Geraldini, Š. Bitter, B. Blaha, P. Martvoň, M. Moravčík, M. Chvastek, A. Dikošová, A. Janičiková, M. Žiško)... Opomenúť nemožno v žiadnom prípade ani Helenu Laščiakovú, ktorá ako administrátorka a prepisovateľka textov s entuziazmom pracovala pre noviny úctyhodných 28 rokov, a súčasnu grafičku Adriánu Ondrušovú. Mimochodom, **Janko Miho je zrejme sluzobne najstarším šéfredaktorom tlačového média na svete.** Funkciu vykonáva nepretržite od leta 1991, čiže 34 rokov! Nezastupiteľnú úlohu v počiatkovej etape vydávania obecných novín zohral predseda vtedajšieho MNV akademický sochár Milan Opalka. Napriek výkonu náročnej richtárskej funkcie pravidelne zabezpečoval vizuálnu časť mesačníka. Majstrovsky aj promptne navrhol ich hlavičku, jeho ilustrácie dodávali novinám kaliber novej dimenzie, ktorou rástla originalita i autenticita periodika. Vtedy bolo písané slovo a výtvarná stránka v pôsobivom harmonickom celku. Keď sa Milan Opalka ako ilustrátor z novín vytratil, začali sme systematicky používať fotografie.

A čas letel...

Zložitým, ale taktiež interesantným vývojom prešla aj forma vydávania. Prvé dva ročníky sme realizovali veľmi jednoducho: moja maličkosť napísala texty, zredigovala články iných autorov (nezriedka ich bolo treba celé prepísať nanovo) a kompletný obsah sa vzápätí prepisoval na mechanickom stroji značky Robotron 20 u Emílie Martinickej v Žiline, neskôr už stabilne na Miestnom kultúrnom stredku v Terchovej. Takto zhotovený obsah spolu s ilustráciami

Za uplynulých 35 rokov boli na stránkach obecných novín zverejnené fotografie od mnohých terchovských, slovenských i zahraničných tvorcov. FOTO Tomáš Skřípský (Švajčiarsko).

Milana Opalku doručili autom (najprv) Svetozár Martinický a po ňom Rudolf Patrnciak do budovy Plemenárskeho podniku v Žiline (Rosinská cesta), kde sa tlačila prvá a časť druhého ročníka Terchovských novín. Redakcia prešla koncom roka 1991 na modernejšiu technológiu, ktorú vtedy predstavovala počítačová sadzba a spracovanie fotografií, grafické riešenie, korektorský proces a následná tlač. Noviny od decembra 1991 (s malými prestávkami) roky rokúce tlačila žilinská tlačiareň ROSA. Jej majiteľ – kamarát Jaroslav Buchta z Varína – nám dlhodobo vychádzal veľkoryso v ústrety, pretože „mesačník všetkých Terchovčanov“ (tak znel vtedajší podtitul novín) tlačil sponzorsky. **Vysoko oceňujeme túto kooperáciu a úprimne ďakujeme Jarovi Buchtovi, ktorý nášmu periodiku nezištné**

NEZÁVISLÉ NOVINY ROČNÍK 1 ČÍSLO 1 CENA 3,20KČS

a spoľahlivo pomáha doposiaľ (Varínska tlačiareň).

Azda nezaškodí, keď k predošlým informáciám pripojím ešte jednu kuriozitu. Takmer tri roky sme, nevedno ani prečo, ignorovali oficiálnu registráciu novín na kompetentnom orgáne štátnej správy. Terchovský žurnál mal v tom čase podtitul „nezávislé noviny“ (išlo o módné, frekventované dobové slovné spojenie) a jeho nezaregistrovanie bolo zrejme zo strany vydavateľa i redakcie vnímané ako svojrázny variant novodobého „samizdatu“...

To sa musí prežiť

Keď zainteresovaní ľudia pracovali na prvých číslach novín, tušili všeličo. Jedna skutočnosť ale dostala (predtým nepredstaviteľnú) podobu, až nám často behali po chrbtoch zimomriavky. Čo to mám vlastne na mysli? Vďaka novinám prišlo k rozprúdeniu živej komunikácie s osobami, o ktorých v Terchovej nebolo veľmi dlho počuť, respektíve ktoré registrovali len najstarší spoluobčania. Výdatne k tomu dopomohli historické články Vladimíra Križa. Oživilí spomienky pamätníkov a vytvorili spontánnu reťaz nových a nových písomných reakcií od ľudí, žijúcich dlhé decéniá mimo Jánošíkovho kraja.

No a potom prišli na rad osobné stretnutia. Mal som z nich úprimnú radosť, lebo každé jedno takéto stretnutie bolo pre mňa vzrušujúcim zážitkom. Rezultátom tých čarovných okamihov bolo získanie nových vedomostí, silné inšpiračné impulzy a podmanivá srdečná atmosféra (nehovoriac už o nadobudnutých trvalých priateľstvách a cených kontaktoch). Niečo také musíte jednoducho prežiť na vlastnej koži, aby mohol dnešný čitateľ komplexnejšie vnímať význam použitých slov. Veď ľudia, o ktorých píšem, zažili – ako unisonom tvrdili – najkrajšie roky života v Terchovej, participovali na charaktere dobového miestneho koloritu a prostredia, ktorého prejavy sú už dávno nenávratne fuč. Zreteľne som z rozprávania vycítil, čo pre nich znamená táto obec, jej ľudia, fascinujúca príroda, ľudová

kultúra, terchovská muzika... Išlo vskutku o magické stretnutia, ktoré mi štedrým priehrástím otvárali nové horizonty vnímania sveta. Preto budem vždy hrdý na fakt, že sa nám podarilo celistvo zdokumentovať zašlé terchovské časy – „obrazy starého sveta“ – aj s ich výraznými protagonistami. Kto neverí, vrelo mu odporúčam listovanie v starších ročníkoch novín.

Patrí sa aj poďakovať

Vtedy pred 35 rokmi bol odštartovaný proces, ktorým sa miestny kultúrno-spoločenský život prehupol do kvalitatívne inej koncepcnej, organizačnej a systémovej roviny. Prakticky všetky relevantné iniciatívy mali bezprostrednú spojitost s novinami. Okolo nich sa prirodzenými ľudskými a tvorivými väzbami zoskupili nadšenci rozdielnych vekových garnitúr, avšak so spoločným cieľom urobiť maximum pre to, aby boli v obci vytvorené žilivejšie podmienky na dôstojné prežitie ľudského života.

Aj z tohto zorného uhla si ako zakladateľ a prvý šéfredaktor novín Terchová (a doterajší výkonný redaktor) dovoľujem úprimne poďakovať pri príležitosti ich ťažko uveriteľného 35. jubilea vzniku všetkým kolegom, priateľom a spolupracovníkom, ktorí nezištne pomáhali a pomáhajú rozvíjať spoločné dielo. Myslím tým na Obec Terchová, vydavateľa MKS, funkčnú a kreatívnu redakčnú radu, osvedčených prispievateľov, pracovníkov kultúrneho strediska, obecného úradu, knižnice i ďalších miestnych organizácií a inštitúcií, veľkorysých mecénov a, samozrejme, našich verných čitateľov a sympatizantov. Zároveň ma napĺňa radosťou poznanie, že v Jánošíkovom žijú mladí ľudia posúvajúci naše úsilie do najmodernejších informačno-technologických sfér. Vnímam to ako jasný dôkaz, že sa tvorivo a progresívne zároveň prepájajú generačné línie, ktorým leží na srdci ďalší osud žurnalistiky v Terchovej.

Peter Cabadaj

CAROLO

XXXVI. ročník

MEODSĽÉ

DNĽ

v Terchovej
4.–6. júl 2025

Osemdesiate výročie oslobodenia Terchovej

Desiateho apríla 1945 sa stala Terchová prvou oslobodenou obcou v Žilinskom okrese. Hlavnou vojenskou silou Červenej armády bola 139. sovietska delostrelecká divízia pod vedením plukovníka V. E. Vasileva. Na terchovskej frontovej línii prišlo o život 370 (niekde sa uvádza 385) dôstojníkov a vojakov oslobodzovacích jednotiek. Horná Tižina bola oslobodená o dva týždne neskôr – 24. apríla 1945.

Sľubný rozvoj obce naštartovaný v predošlom období pribrzdili roky druhej svetovej vojny. Oslobodzovacie boje o Terchovú a jej okolie boli súčasťou Ostravskej operácie 4. Ukrajinského frontu, ktorému velil armádny generál A. I. Jeremenko. Spomínaná operácia sa začala 10. marca 1945 a trvala predĺhých 57 dní. Nemecké vojenské velenie zverilo obranu Terchovej armádnej skupine Heinrici, špecializujúcej sa na boje v náročných horských terénoch. Len severné svahy Sokolia a niektoré menšie úseky bránili príslušníci maďarskej armády.

Nepriateľské vojská využívali obranné postavenie systematicky budované už od jesene 1944. V okolí Terchovej vznikli strelecké zákopy, protipechotné prekážky a protipancierové zátaras. Okrem toho nemecké jednotky zamínovali všetky prístupové cesty do obce (vrátane mnohých budov) a dôsledne zaujali obranu v smere na Belú. Pri násilnej evakuácii obyvateľstva usmrtili Nemci chorú ženu, ktorá nevládala opustiť lôžko...

Šiesteho apríla 1945 (bolo piatok okolo 19. hodiny) prenikli vojaci Červenej armády cez sedlo Medziholie do Štefanovej, ktorá sa tak stala vôbec prvou oslobodenou lokalitou v Žilinskom okrese. Po zlikvidovaní niekoľkých ohnísk nemeckého odporu kulminovali boje o Terchovú v nedeľu 8. apríla. Večer toho istého dňa vypukol v dôsledku nemeckých zápalných striel veľký požiar. Keďže obyvateľstvo bolo už predtým násilne evakuované, nemal kto hasiť; v dedine sa urputne bojovalo a tak ľahla popolom jej časť po pravej strane rieky Vrátnanka. Boje pokračovali s rovnakou intenzitou tiež na druhý deň (9. 4.) a zápalným strelám neodolala ani časť dediny na ľavej strane Vrátnanky. Zhorelo asi 150 drevených obydlí s hospodárskymi budovami. Zvyšné domy boli značne poškodené a spustošené.

Hoci Terchová bola 9. apríla 1945 zbavená prítomnosti nemeckých vojsk, boje na jej území neprestali. Ťažko skúšanú obec vystavovali bojujúce strany pravidelnému ostreľovaniu z mínometov a diel. Ostrá paľba v priestore medzi dedinami Terchová a Belá prebiehala až do 18. apríla 1945. Súčasne sa zo západného smeru front presunul aj severne – k Hornej Tižine a Lutišiam. Rozdelením útočných akcií do dvoch línii obišlo sovietske velenie hlavné obranné pásmo nepriateľa v tejto oblasti. Horná Tižina, predtým samostatná obec, dnes súčasť Terchovej, bola oslobodená 24. apríla 1945.

O ranených vojakov sa starali poľné nemocnice zriadené v škole na Bielom Potoku a v ústredí (objekt bývalého miestneho národného výboru). Lekársku pomoc v týchto provizórnych zariadeniach našli aj mnohí terchovskí občania. Menšie zranenia ošetrovali v poľných obväzistiach v Štefanovej, na Panskej lúke a inde.

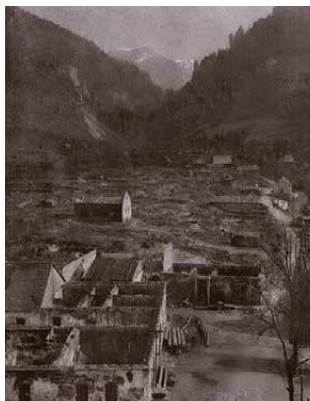
Počas bojov v katastri obce Terchová zahynulo 370, respektíve 385 dôstojníkov a vojakov Červenej armády (údaje o padlých nemeckých a maďarských vojakoch nie sú známe). Straty na civilnom obyvateľstve boli zásluhou evakuácie relatívne malé. (Ľudí vystaňovali do Štefanovej, niektoré rodiny prežili v cholvárkoch na rôznych miestach Vrátnej, Struhárne, Hornej Tižiny a Bieleho Potoka.) Mnohé rodiny aj s deťmi však museli stráviť studené, daždivé aprílové dni a noci pod holým nebom. Vďaka veľkému porozumeniu charizmatického kanonika Štefana Bittera, duchovného správcu farnosti, našli desiatky zúfalých ľudí útočisko v útrobách rozostaveného nového kostola.

Vojnové udalosti roka 1945 pripomína na Terchovskom cintoríne pomník padlých vojakov Červenej armády.

Peter Cabadaj
FOTOARCHÍV autora
FOTO František Mucha

Pamätník padlým vojakom v II. svetovej vojne

Vypálená Terchová po prechode frontu

Sovietski vojaci pri Kaplnke Najsvätejšej Trojice u Nižných Berešov na Bielom Potoku (apríl 1945)

Pod'akovanie za lásku 2025

Už dvadsať rokov ďakujeme za lásku prostredníctvom koncertu, ktorý sa pravidelne od roku 2005 koná v Kostole sv. Cyrila a Metoda – diecéznej svätyni vždy na Nedeľu Božieho milosrdenstva. Ako je iste mnohým známe, koncert je venovaný pamiatke sv. Jána Pavla II., ktorého s krajom pod Rozsutcom a cyrilo-metodskou témou spájajú mnohé súvislosti.

Tento rok sme si počas koncertu, napríklad, pripomenuli aj nedávne 30. jubileum významnej a zaujímavej udalosti, ktorou bolo darovanie vianočného stromu zo Zázrivej na Svätopeterské námestie do Vatikánu. Prišiel medzi nás vtedajší starosta Zázrivej Jozef Magdolen a pútať porozprával o svojich pocitoch a zážitkoch z decembra 1994, ako i osobnom stretnutí s pápežom Jánom Pavlom II.

Keďže prežívame Jubilejný rok, ktorého slávenie vyhlásil nedávno zosnulý pápež František, zazneli aj jeho myšlienky o nádeji, ktorými nás povzbudil. Spomenieme niektoré z nich, najmä tie, ktoré adresoval mladým ľuďom.

„Musíme udržiavať pochoďen, ktorá nám bola daná a usilovať sa o to, aby každý opätovne nadobudol silu a istotu pozeráť do budúcnosti s otvoreným duchom, srdcom naplneným dôverou a s prezieravou myslou... Preto som zvolil motto PÚTNICI NÁDEJE... Nezanedbávajme na našej ceste kontempláciu krásy stvorenia a starostlivosti o náš spoločný dom. Veď čoraz väčší počet ľudí, medzi ktorými sú mnohí mladí a dospievajúci, uznáva, že starostlivosť o tvorstvo je základným prejavom viery v Boha a poslušnosti jeho vôle... Znamenania nádeje potrebujú aj tí, ktorí ju sami stelesňujú – mladí ľudia. Tí, žiaľ, často vidia, ako sa rúcajú ich sny. Nemôžeme ich sklamať – budúcnosť je založená na ich nadšení...“

Tieto myšlienky boli len malými kvapkami v mori krásnej hudby, spevu či prednesu poézie. Účinkujúci, od najmenších po najstarších, vytvorili svojim vystupovaním iskrivú atmosféru, ktorá ešte dlho rezonovala v myšliach a srdciach prítomných.

Marián Zajac
FOTO František Mucha

Spevácky zbor Glória

Páter Martin s relikviou sv. Jána Pavla II.

Detský spevokol pri Svätyni sv. Cyrila a Metoda a gospelová kapela

Bývalý starosta Zázrivej Jozef Magdolen

Vladimír Moravčík ml.

Terchovský detský spevokol

Komorné zoskupenie speváckej triedy Mgr Anny Dávidíkovej

Spevácky zbor CHÓRUS II.

Le STELLE z Terchovej

Šesťdesiatnik Václav Mucha

Na konci 80. rokov minulého storočia som mal možnosť na terchovskej fare spoznať bližšie budúceho kňaza a misionára – pátra Václava Muchu, SVD. Veľmi rád na toto obdobie spomínam, lebo som našiel výborného priateľa. Opomenúť, samozrejme, nemôžem ani pátra Jozefa Šaba, duchovného správcu terchovskej farnosti. Mnohí mladí ľudia idú študovať na univerzity, pre mňa bola prvou univerzitou života terchovská fara. Po nejakom čase sa naše cesty rozišli. Vaško odišiel do seminára v Bratislave, ja som ešte istý čas ostal na fare, ale už som si hľadal vlastnú cestu životom. Nikdy však na toto obdobie nezabudnem.

S Vaškom Muchom som sa neskôr stretával, keď prišiel domov na prázdniny. Vďaka nemu som mal možnosť navštíviť miesta, kde pôsobil – spomeniem aspoň Sankt Augustin a Sankt Wendel v Nemecku, Steyler v Holandsku. Tri roky Vaško pôsobil v Paríži, kde som taktiež bol.

Znie to neuveriteľne, ale odvtedy pretieklo Vrátnankou veľa vody a obaja sme v životnej etape, keď už ideme dole kopcom. *Vôbec tým* ale nechcem povedať, že sme už starí... Pri príležitosti životného jubilea, šesťdesiatnik (14. máj), som si dovoľil položiť Vaškovi pár otázok.

TERCHOVÁ: Ako by si zhodnotil etapy svojho života, keď sa z talentovaného muzikanta stane kňaz – misionár?

Václav MUCHA: Keď sa pozerám na svoju životnú cestu očami viery, musím povedať, ako by to urobil každý veriaci človek, že to bol Boh, ktorý ma od začiatku sprevádzal a ktorý naplánoval moju životnú cestu tak, aby mi čo najlepšie vyhovovala. Musím však povedať, že moja životná cesta bola skutočným dobrodružstvom – a je až doteraz. Na základnej škole som patrila k najslabším žiakom. Učítelia so mnou už nepočítali. Ten, kto so mnou počítal, bol páter Jozef Šabo. Vždy ma napriek všetkým prekážkam povzbudzoval a dával mi nádej. Keď som začal chodiť na kurz nemčiny v Nemecku, môj učiteľ jazyka mi povedal: „Ty to nikdy nezvládneš.“ A dnes, keď sa pozerám späť na svoj život, uvedomujem si, že som dokázal nielen vyštudovať teológiu, ale aj 10 rokov učiť náboženskú výchovu na našom gymnáziu vo Svätom Vendelíne, ďalších 10 rokov som školil dobrovoľných misionárov, ďalších 10 rokov robil tlač a komunikácie pre verejnosť. V neposlednom rade som riadil filmovú produkciu v spoločnosti Steylmedien. Aktuálne som rektorom najväčšieho misijného domu v našej nemeckej provincii. Pokorne priznávam, že ak ma Boh nesprevádzal, tak neviem, kto. Boh so mnou počítal, preto som mu za to z celého

srdca vďačný. Chcel by som využiť túto príležitosť a povzbudiť všetkých mladých ľudí, aby sa nikdy nevzdávali, keď zistia, že nemôžu urobiť nič, čo od nich ľudia alebo spoločnosť vyžadujú. Verte v Boha a verte v seba – je základom úspechu! To je môj autentický odkaz mladým ľuďom. Nikdy sa nevzdávajte!

TERCHOVÁ: Ktorú časť svojej misionárskej činnosti považuješ z Tvojho pohľadu za najkrajšiu?

Václav MUCHA: V skutočnosti neexistuje fáza, ktorá by bola lepšia alebo horšia v mojom živote. Svoje životné naplnenie som našiel rovnako na našom gymnáziu vo Svätom Vendelíne, ako aj v Steyle u dobrovoľných misionárov, alebo vo filmovej produkcii či v práci s tlačou a verejnosťou. Moje posledné určenie ako rektora misijného domu je skutočne veľkou úlohou.

TERCHOVÁ: Čím sa momentálne v rámci svojej misionárskej práce v Nemecku zaoberáš?

Václav MUCHA: V súčasnosti som zodpovedný za 60 obyvateľov misijného domu a za jeho 78 zamestnancov. Je to teda taká malá firma. Okrem toho sa provincia misionárov verbistov rozhodla nájsť pre komunitu novú budúcnosť, a tak musíme náš misijný dom predať. Uvedomujem si, že robím niečo, čo je veľmi zodpovedné. Túto zodpovednosť však nenesiem sám. Preto to beriem tak, ako sa hovorí, že čo ma nezabije, to ma len posilní.

TERCHOVÁ: Je niečo, čo by si urobil inak?

Václav MUCHA: Na túto otázku nemôžem odpovedať bez toho, aby som opäť vynesol Boha a svoju vieru v neho. Keď sa teda pozerám späť na svoj život, prirodzene si uvedomujem mnohé veci, ktoré boli veľmi dobré, ale i mnohé, ktoré mohli byť lepšie. Spomínam

si na obdobie strávené na jazykovom kurze v Nemecku. Mal som neuveriteľný strach, že budem robiť chyby. Preto som hovoril len veľmi málo a s ťažkosťami, až kým som si neuvedomil, že chyby robiť môžem, inak sa ten jazyk nikdy nenaučím. Keď som sa začal učiť francúzsky, hovoril som ako rádio a za tri mesiace som bol schopný sláviť sv. omše v Paríži, hoci som nikdy predtým francúzsky nehovoril. Nebál som sa robiť chyby. Ak sa človek v živote bojí robiť chyby, tak sa nikdy nenaučí, v čom spočíva skutočný život. A vo vedomí, že ma Boh chce, aby som bol presne taký, aký som, aj s mojimi chybami, som potom oveľa odvážnejší skúšať nové možnosti.

TERCHOVÁ: Čo by si chcel ešte vo svojej misionárskej práci dosiahnuť?

Václav MUCHA: V nemčine je jedna pieseň, v ktorej sa spieva: *V šesťdesiatke sa začína život...* Takže tento rok je aj mojím rokom. Nevieť však, či to znamená radosť a zábavu, alebo skôr choroby, ťažkosti, návštevy nemocnice atď. Desať rokov práce na gymnáziu, desať rokov sprevádzania dobrovoľných misionárov a desať rokov v médiách mi dávajú pocit, že som už dosiahol všetko, čo som chcel. Svoju provinciálovi som povedal, že ma môže po 60-ke pokojne použiť ako náhradníka. Jednoducho, budem robiť všetko, čo sa naskytne, kým budem môcť. Inak sa nechám životom prevrpať. Uvidíme, čo mi prinesie.

Za rozhovor poďakoval Ján Miho

FOTOARCHÍV autora

Poznámka: Pri príležitosti životného jubilea vinšuje redakcia Terchovských novín aj v mene svojich čitateľov pátrovi Václavovi Muchovi, SVD, do ďalšej šesťdesiatky hojnost Božích milostí a pevné zdravie pri naplňaní šľachetného životného poslania. Ad multos annos, milý náš oslávenec Vaško!

So spolubratmi v kňazskej službe

S mladými misijnými dobrovoľníkmi.

Marián Matušek

horský
záchrannár,
horolezec, lyžiar,
skialpinista
(3. 9. 1947 Žilina)

Od konca roka 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Sto štvrtou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého cyklu je Marián Matušek, ktorého rozprávanie a rukopisný materiál spracoval Marián Zajac. Finálnu podobu textu urobil Peter Cabadaj.

Narodil sa Mikulášovi a Agnese Matušekovcom (žili v Dolnom Hričove) ako najmladší z ich šiestich detí. Absolvoval základnú školu a SVŠ s maturitou v Žiline, kde následne pracoval v Považských chemických závodoch. Základnú vojenskú službu si „odkrútil“ v Českej Třebovej (1967–1968) v brigáde pracovných jednotiek. V roku 1969 sa stal profesionálnym záchrannárom Horskej služby Malá Fatra, v rokoch 1989–2009 bol jej náčelníkom. Do dôchodku odišiel v roku 2009 ako podplukovník. Manželka Zuzana Matušeková (rodená Papánová), s ktorou sa oženil v roku 1971, bola vynikajúcou lyžiarkou, reprezentantkou Československa v alpskom lyžovaní. Spolu vychovali dvoch synov – starší Jozef (1971) je konateľom zahraničnej firmy a vášnivým motorkárom, mladší Martin (1973) riaditeľom Horskej záchrannej služby na Slovensku.

Mariána Matušeka priviedli do Horskej služby vo Vrátnej jeho súrodenci. „Najstarší brat Alojz bol v roku 1954 jedným zo spoluzakladateľov HS vo Vrátnej, vedno s Milanom Šaradinom a Eugenom Weinerom. Brat Imro bol v HS Malá Fatra od roku 1957. Boli to moje vzory,

venovali sa mi, pomáhali s výstrojom (lyžami, lyžiarkami), naučili ma milovať hory. Po prijatí za profesionálneho horského záchrannára som sa snažil byť dobrým záchrannárom a sústavne sa zlepšovať.“ V rámci Horskkej služby vo Vrátnej bol Marián Matušek inštruktorom HS I. triedy, psovodom (12 rokov šéfoval Brigáde lavínových a pátracích psov HS na Slovensku), strelmajstrom pri odstreľovaní lavín, horským vodcom, leteckým záchrannárom a vysadzovačom z vrtuľníka. Dlhodobou zastupoval Slovensko v IKAR-e (Medzinárodné združenie alpských záchranných služieb v Európe a Severnej Amerike), absolvoval výcviky v zahraničí, založil skupinu so záchrannými psami a bol spracovateľom metodiky ich výcviku v rámci IKAR-u (ako jediný Slovák medzi Nemcami, Rakúšanmi a Švajčiarimi). Kooperoval tiež s bankskými záchrannými HBZS (Hlavná banká záchranná služba Ostrava – farienie a výcvik, participácia na zákone č. 374, školiteľ a inštruktor prác vo výškach a nad hĺbkou...), mnoho rokov spolupracoval so špeciálnymi jednotkami polície (Lynx komando), bol vysadzovačom vrtuľníkov Ministerstva vnútra SR (hasiči, policajti). Pripomenieme aj fakt, že Marián Matušek inicioval myšlienku vybudovania Symbolického cintorína vo Vrátnej (25. júl 1998 – vtedy druhý na Slovensku), za jeho éry vo funkcii náčelníka HS Malá Fatra bol osadený kríž na Veľkom Rozsutci.

Vedno s manželkou Zuzkou, ktorá má taktiež hlboký vzťah k horám, každoročne liezli, bral ju i na skialpinizmus. Preniesli to aj na oboch synov, s ktorými otec liezol na cvičných skalách, v zime na ľadoch; absolvovali spolu v horách veľa nezabudnuteľných chvíľ. Ako 50-ročný sa Marián s mladším synom Martinom zúčastnil v Krkonošiach na svojich posledných medzinárodných pretekoch Horských služieb. Okrem slovenských a českých hôr liezol Marián Matušek dvakrát v oblasti Mont Blancu (z francúzskeho Chamonix i talianskeho Courmayeuru), zdolal Grossglockner v Rakúsku a ďalšie štyri vrcholy

v jeho oblasti (trikrát v lete, raz v zime), bol vo švajčiarskej Bernine, v talianskych Dolomitoch, dvakrát po 30 dní v oblasti Elbrusu na Kaukaze a inde. Na všetky svoje lezecké, lyžiarske a skialpinistické aktivity si zarábala aj výškovými prácami (komíny, spaľovne, oberanie šišiek z jedlí...).

„Pri hodnotení svojej práce by som chcel povedať, že moje úspechy by som nedosiahol bez kolektívu HS v Malej Fatre – či už profesionálnych, alebo dobrovoľných členov. Výcviky a záchrana sú v prvom rade činnosti v kolektíve. Za 40 rokov som sa zúčastnil stoviek záchranných akcií, z ktorých boli desiatky so smutným koncom. Mnohé z nich si pamätám dodnes. Nezapomnem na rok 1974, keď som so psom Bojarom našiel prvú obeť v lavíne vo Vysokých Tatrách, ale ani na pátraciu akciu po povodniach v Jarovniciach, kde bolo 40 obetí a kde mi pes označil jednu z nich, alebo na lavínu v Malej Fatre na Suchom, pod ktorou som našiel otca s dcérou, či lavínu v žľabe Veľkého Kriváňa, kde vyhasol život muža z Kanady. V Západných Tatrách som vo veľkej pátracej akcii po lavíne našiel so psom Labom dcéru vtedajšieho ministra životného prostredia ČSFR Josefa Vavrouška, ktorý tiež vtedy zahynul v lavíne. Ale i v lete bolo veľa zásahov ohrozujúcich život – hlavne vplyvom silných búrok.“

Horská služba usporiadala v roku 1997 päťdňové školenie psodov IKAR v Jasnej ohľadne vyhľadávania špeciálnych (mŕtvolných...) pachov. Marián Matušek bol vedúcim spomenutého medzinárodného školenia. Išlo o prvý kurz tohto druhu v Európe a zúčastnili sa na ňom zástupcovia z 15 krajín. O rok (1998) si Rakúšania objednali obdobné dva kurzy, v rámci ktorých účastníci spolupracovali aj s policajnými psodmi.

„Počas mojej aktívnej činnosti a práci v medzinárodnej organizácii IKAR (Česko, Poľsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko...) som spoznal pár dobrých kamarátov zo zahraničia, ktorých by som bez práce v tejto organizácii nemal. Ale najviac kamarátov mám z radov členov v Terchovej – či

S manželkou Zuzkou

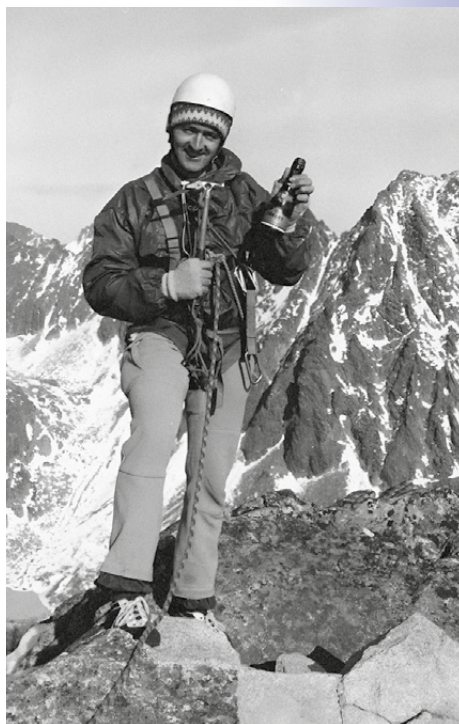
už dobrovoľných, alebo profesionálov. Boli sme dobrá partia. Stretávali sme sa aj ako rodiny na rôznych spoločenských akciách, napríklad Deň matiek, v ktorých rámci naše manželky pripravili pre deti nezabudnuteľné aktivity. A nakoniec chcem zdôrazniť, že som mal 20 rokov ako náčelník Horskej služby vždy podporu obce Terchová“ – uzavrel svoje pútavé rozprávanie Marián Matušek.

Literatúra: Marián Zajac. Životopis Mariána Matuška (Rukopis, 2025).

FOTOARCHÍV Marián Matušek
FOTO Marián Zajac

Marián Matušek s Bojarom

Pri jubilejnom trístom výstupe vo Vysokých Tatrách

Zo života Centra sociálnych služieb Terchová

Oslava MDŽ

Siedmeho marca 2025 sme v našom zariadení oslávili Medzinárodný deň žien. Naše dámy sme rozmaznávali v príjemnej a radostnej atmosfére, ktorú sme pre ne s láskou pripravili. Čakal ich špeciálny skrášľovací deň – úprava vlasov, jemné líčenie, lakovanie nechtov; všetko pre ich potešenie a dobrý pocit. Nechýbali ani srdečné slová, úsmevy a chvíle pohody. Vidieť radosť a spokojnosť v ich očiach, bol pre nás ten najkrajší dar. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na vytvorení tejto výnimočnej atmosféry.

Medzigeneračná spolupráca a finančná gramotnosť v praxi

V stredu 26. marca 2025 sme v našom zariadení privítali lektorku FG Ing. Renátu Fojčíkovú spolu so žiakmi 4. ročníka Obchodnej akadémie Žilina. Naši prijímatelia sa zúčastnili nácviku finančnej gramotnosti a prednášky zameranej na prevenciu seniorov. Účastníci sa rozdelili do piatich tímov, v ktorých podľa pripraveného scenára pracovali na zadaných úlohách. Po každej aktivite ocenili našich prijímateľov sociálnych služieb diplomom a venovali im aj Pamätný list. Atmosféra bola emotívna a veľmi srdečná. Prostredníctvom praktických príkladov a priateľského prístupu získali naši seniori cenné poznatky o bezpečnom narábaní s financiami, rozpoznaní podvodov a ochrane svojich práv. Ďakujeme za profesionálne odprezentovanie dôležitej témy a za čas, ktorý bol venovaný našim starkým. Teší nás, že aj touto formou môžeme prepájať generácie a prispievať k vzájomnému porozumeniu a obohateniu

Mgr. Katarína Romanová
sociálna pracovníčka

Veľkonočná výstava

V mesiacoch marec a apríl naši starkí, v rámci aktivít zameraných na rozvoj pracovných a kreatívnych zručností, aktívne participovali na tvorení produktov, ktoré boli súčasťou veľkonočnej predajnej výstavy. Starkí maľovali drevené dekorácie, háčkovali ozdoby, pomáhali pri plnení látkových vankúškov, brúsili, natierali, lakovali. A išlo im to vskutku veľmi dobre! Aj napriek pokročilému veku majú stále chuť do práce, ich ruky sú šikovné a obratné. Výstava sa uskutočnila v priestoroch foyer Úradu ŽSK v dňoch 27. 3. – 11. 4. 2025 a s niektorými z našich prijímateľov sme si ju boli pozrieť osobne. Pokochali sme sa krásou rozmanitých výrobkov, ktoré tam boli vystavené, vychutnali si šálku dobrej kávy a kúpili drobnosť na pamiatku. Pre našich starkých to bol krásny zážitok a príjemný výlet. Ďakujeme všetkým, ktorí nás podporili kúpou diel stvorených rukami našich starkých.

Dobrovoľníci z Mission Camp

Dňa 20. apríla 2025 naše zariadenie poctili svojou návštevou dobrovoľníci z organizácie Mission Camp z Českej republiky a Slovenska. Pre našich starkých pripravili nádherný duchovný program o tajomstvách veľkonočných sviatkov, pretkaný Božím slovom i piesňami, ktoré sa hlboko dotkli našich srdiec. Objatia, pohladenia, rozhovory a samotná prítomnosť týchto mladých ľudí vniesla medzi našich starkých energiu znovuzrodenia, nádeje, prijatia bezpodmienečnej lásky, povzbudenie a nekonečnej dôvery.

Medzigeneračná spolupráca a návšteva galérie

Prepojenie medzi generáciami je známe od počiatkov existencie ľudskej civilizácie a bolo prirodzenou vecou v každej spoločnosti. Staroba bola vnímaná ako obdobie múdrosti a odovzdávania pokladu životnej skúsenosti a odvahy mladým ľuďom. V dnešnej dobe je medzigeneračná spolupráca vnímaná ako obzvlášť dôležitá a významná súčasť života človeka. Máme ohromnú radosť, že sme mohli 14. apríla 2025 v našom zariadení pre seniorov privítať mladých ľudí

zo ZUŠ Nižné Kamence, pod vedením pani učiteľky a výtvarníčky Lucky Cvečkovej, a vymeniť si vzájomnú energiu. Žiaci si pod vedením našich šikovných prijímateľov vyskúšali pletenie veľkonočných korbáčov a košíkov z vrbového prútia – a tí sa s nimi zase, na oplátku, porozprávali a pozdieľali zážitky zo svojho života.

Neskôr sme s našimi starkými navštívili v Terchovskej galérii umenia krásnu výstavu umeleckých diel týchto detí a mladých ľudí s názvom Čo na to zvieratá? Bol to pre nás všetkých krásny umelecký a inšpiratívny zážitok.

V Terchovskej galérii umenia

Stavanie mája

Máj, máj, máj zelený, pod oblôčkom sadený...

Mesiac máj sa spája s láskou, novým začiatkom a zrodom nového života. Typickým slovenským zvykom už od stredoveku bolo, že chlapci, ktorým sa páčilo nejaké dievča, stavali pred dom svojej vyvolenej strom ozdobený pestrofarebnými stuhami – MÁJ. Išlo predovšetkým o symbol lásky a náklonnosti, ale veľakrát si ľudia stavali máje pred svoje domy aj ako ochranu pred zlými duchmi, chorobami a na podporu dobrej úrody na poliach.

Tradíciu stavania mája každoročne dodržiavame aj v našom zariadení. Dňa 30. apríla 2025 sme si s prijímateľmi ozdobili „májku“ farebnými stuhami a v sprievode úžasného hudobníka, rečníka a umelca Františka Muchu sme ho postavili v našej záhrade. Pri akcii nechýbal spev, veselé príbehy ani džavot detí z MŠ v Terchovej, ktoré sa k nášmu programu s radosťou pridali, zaspievali i zatancovali.

Mgr. Lenka Tyemiaková

inštruktorka sociálnej rehabilitácie
FOTOARCHÍV CSS Terchová

Ukážka pletenia košíkov...

...a korbáčov

Mesiac knihy

Dlhodobejšie registrujem hlasy falošných prorokov, ktorí zvyknú trúbiť do sveta čosi o zániku kníh ako predmetu. Čítačky, do ktorých sa vojdú stovky titulov, vraj všetko nahradia. Ľudia budú údajne potrebovať využiť priestor inak – racionálnejšie. Evidujem aj osoby, známe z médií a šoubiznisu, ktoré dokonca vyjadrujú hrdosť nad tým, že knihy vôbec nečítajú. Akoby išlo o nejaký archaický prežitok, ktorý k ultramodernému postfaktickému svetu a človeku v ňom žijúcemu tak akosi nepatrí.

Kalendár aktuálne ukazuje marec, ktorý býval voľakedy aj Mesiacom knihy. Časy sa síce poriadne zmenili, ale, chvalabohu, stále je medzi nami dosť tých, čo papierovú knihu nielenže uprednostňujú a uprednostňovať vždy budú, ale ju tiež považujú za mimoriadne zaujímavý artefakt. Hoci sa už, napríklad, neprehrávajú starodávnou latinčinou či nemčinou, stačí im dotyk s knihou, jej ovnanie, vizuálny vnem. Určite žijú medzi nami aj ľudia, čo nad starobylými stránkami snívajú o zástupoch mužov a žien, ktorí vzácnu knihu vlastnili pred nimi. I o tých, čo ju budú mať vo svojej bibliotéke po nich – ako istý druh nesmrtnosti. Mám na mysli kategóriu ľudí, čo so Saint-Exupéryom hovoria, že ak by mali k dispozícii patentné pilulky na potlačenie smádu, čas, ktorý by pomocou nich získali, venujú pomalejšie prechádzke k studni...

Aj takéto myšlienky vo mne vibrovali pri návštevách knihárskej dielne Lidy Mlichovej v Žiline, ktorá patrí medzi unikáty. Bezpochyby ide o kontinuálne najdlhšie fungujúcu dielňu tohto typu na území Slovenska. Okrem majstrovskej ručnej práce väzieb skvoštných bibliofilii či vzácných kníh je tiež miestom konania prehliadok, vzdelávacích aktivít a workshopov „od výmyslu sveta“. Ak mal niekto možnosť spoznať Lidu Mlichovú bližšie, respektíve navštíviť jej knihársku dielňu v Žiline, určite potvrdí, že hľadať adekvátne slová a verbálne spojenia je mimoriadne zložitú. Počúvať totiž charizmatickú bytosť, keď pokojným, tichým hlasom rozpráva o knihách, je fascinujúcim zážitkom. Ihneď zistíte, že hovorí o svete, ktorého je pevnou, integrálnou a neodmysliteľnou súčasťou. Distingvovaná dáma so striebornými vlasmi sa v knihárskej dielni pohybuje od detských liet. Fundamentálnu rolu v jej živote zohral otec Jan Vrtílek, ktorého plným právom radíme k najvýraznejším protagonistom umeleckej knižnej väzby tak v slovenskom, ako i česko-slovenskom kultúrnom kontexte. Istotne nie náhodou roky rokúce kooperoval s výtvarníkmi takého kalibru, ako Martin Benka, Miloš Alexander Bazovský, Ludovít Fulla, Vincent Hložník či Alex Mlyнарčík.

Od 15. decembra 2016 má dielňa Lidy Mlichovej s neopakovateľným čarom a atmosférou svoj „trvalý pobyt“ v zrekonštruovaných priestoroch úchvatného secesného Rosenfeldovho paláca v Žiline. Hrdá a noblesná pokračovateľka rodinnej tradície knihárskeho remesla je výraznou tvorivou i ľudskou osobnosťou. Knihy vychádzajúce spod jej rúk sú jedinečnými originálmi – hotovými umeleckými klenotmi. Majstrovsky do nich vtlačá vrozený cit pre krásu, poéziu, harmóniu a precíznosť. Kto niekedy zhlíadal, napríklad, plody jej spolupráce s excelentnými tvorcami Miroslavom Cipárom (grafika, ilustrácie) a Petrom Ďuríkom (typografia), vie, o čom píšem...

Srdcová téma a umelecká činnosť Lidy Mlichovej môže pre niekoho v čase ťaživých existenčných zápasov, krvavého vojnového konfliktu neďaleko našich hraníc a iných krízových javov pôsobiť ako luxus. Majme však na zreteli, že nakoniec ide vždy výlučne o ľudí, ktorí sú a budú aktérmi dobrého i zlého. Čitatelia (teda skôr nečitelia) so svojim mentálnym základom, tvorivosťou a empatiou vstúpia do procesov, v ktorých pôjde o život. Rozhľadnutí vnímatelia (percipienti) dokážu informácie funkčne meniť na vedomosti a vedomosti na

múdrosť. Kognitívna kríza prináša morálnu ignoranciu a deštrukciu spoločenského poriadku. Naopak, spojenie intelektuálnych, empatických, kreatívnych a umeleckých dispozícií predstavuje jadro altruizmu – a ten umožňuje záchranu a pokračovanie druhu. Nostalgia, ktorú životný príbeh, aktivity a tvorba Lidy Mlichovej môžu evokovať, je ale rozhodne užitočná smerom dopredu. Okrem naznačeného býva takáto clivota okúzľujúca v dotykoch a spojeniach s reminiscenciami na úžasnú silu knižných príbehov. Najkrajšie na celom procese je, že táto zdanlivo romantická túžba sa dá naplniť. Prekážky sú zvládnuteľné. Nejde o stratený raj, ktorý už nikdy a nikto nedosiahne. Hlbavý, vnímavý čitateľ sa má vždy kam vrátiť. Veď disponuje svojím domovom (vesmírom) plným nevyčerpatelných knižných zásob, ktoré mu nedovolia zahnúť.

I takéto univerzálne posolstvá sú zašifrované v nostalgickom rozprávaní vždy elegantnej Lidy Mlichovej, respektíve v jej magických príbehoch zo starých čias, ktoré s obľubou nazýva „noblesou knihárskeho remesla“.

Peter Cabadaj

(Orol tatranský, roč. 25, 2025, č. 3, s. 1)

FOTO Tomáš Skřípský

Lida Mlichová vo svojej dielni v Rosenfeldovom paláci v Žiline. FOTOARCHÍV autora

Marec – Mesiac knihy

Keďže bol marec – Mesiac knihy, mesiac, ktorý celý patrí knihám, rozhodli sme sa s deťmi z našej materskej školy navštíviť knižnicu, aby sme u nich zvýšili povedomie o tejto inštitúcii.

V útorok 11. marca 2025 sme sa s detičkami z Materskej školy Belá, z triedy Žabky, vybrali do Obecnej knižnice v Terchovej, kde nás už čakala pani knihovníčka Alenka. Deťom urobila prednášku o knižnici, knihách i o tom, ako sa môžu stať členmi knižnice. Detičky si poprezerali knihy, ktoré ich zaujali, a zapájali sa do kladených otázok od pani knihovníčky. Veríme, že aj takouto formou vzbudíme u detí záujem o predčitateľskú gramotnosť a privedieme ich k záujmu o navštevovanie knižnice i v rámci rodiny.

Návštevu knižnice sme spojili aj s návštevou Terchovskej galérie umenia, kde si detičky mohli pozrieť vystavené obrazy od viacerých maliarov. Oboznámili sa tak s inou formou výtvarného umenia.

Ďakujeme pani knihovníčke Alenke a pánovi Rudkovi Patrnciakovi za sprostredkovanie tejto aktivity.

MŠ Belá

Slávik Slovenska 2025

Dňa 3. apríla 2025 sa konalo v Terchovskej galérii umenia školské kolo speváckej súťaže v interpretácii slovenskej ľudovej piesne **Slávik Slovenska 2025**. Na súťaži sa zúčastnilo 60 žiakov 1. – 8. ročníka ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová.

Porota, ktorá pracovala v zložení Mgr. Renáta Opalková, Bc. Alexandra Ondrušová a Mgr. Danka Rybárová, rozhodla, že do okresného kola speváckej súťaže Slávik Slovenska 2025 postupujú víťazi jednotlivých kategórií **Eliška Moravcová** (2.B – I. kategória), **Kamil Krištofik** (V.C – II. kategória) a **Nina Pösová** (8.B – III. kategória). Súťažiacich na klavíri sprevádzala Mgr. Zuzana Patrnciaková (bolo ich 57) a Andrej Dostál.

Ďakujeme zástupcovi starostu obce Terchová Mgr. Jurajovi Ondrušovi za jeho účasť – divácku podporu školského kola speváckej súťaže Slávik Slovenska 2025.

ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová
FOTO Ela Jozefčíaková

Terchovskí sláviky

Zo života školy

Jarná paleta školských udalostí

Jarné obdobie, ktoré v ZŠ s MŠ A. F. Kollára v Terchovej zažívame, nie je len v znamení zápisu prváčikov a prijímacích pohovoroch deviatakov na gymnáziá, stredné odborné školy a učilišťa. Prebieha aj pestrá paleta rôznych školských podujatí, súťaží a turnajov.

V piatok 21. marca 2025 sme sa zapojili do celoslovenskej zbierky *Hodina deťom*, v ktorej rámci dobrovoľnícke tímy z celého Slovenska zbierali v uliciach príspevky do pokladničiek. Výnos je určený na pomoc deťom z jednorodičovských rodín, ktoré sú ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením. Vďaka vašej štedrosti sa nám podarilo vyzbierať 971,35 eur.

V ten istý deň sme si pripomenuli *Svetový deň Downovho syndrómu*. Bola to príležitosť na oslavu rozmanitosti a prejavenie podpory pre všetkých ľudí s Downovým syndrómom – preto sme sa zapojili do Ponožkovej výzvy. Dve rôzne ponožky, ktoré mali na sebe nielen žiaci, ale i zamestnanci, symbolizovali ľudskú jedinečnosť. Deti si rozšírili povedomie o tom, že ľudská individualita robí svet krajším, lepším a prijatie týchto ľudí spoločnosťou im poskytne šancu na vzdelávanie a príležitosť na prácu.

Marec je Mesiacom knihy, preto sme sa zapojili do projektu *Čítajme si*. Koncom apríla absolvovali žiaci exkurzie. Šiestaci a siedmáci navštívili Banské múzeum v Banskej Štiavnici, Krajskú hviezdáreň a planetárium Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom. Žiaci ôsmeho ročníka navštívili rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka v Uhrovci, Múzeum M. R. Štefánika v Košariskách a Mohyly na Bradle.

Prvého apríla sme zorganizovali *Deň bez školskej tašky* (No backpack day). Zábavnou formou sme chceli deťom priblížiť, že nie každý žiak na našej planéte má prístup k vzdelaniu. Pre školopovinné deti v niektorých

kútoch sveta nie je vždy samozrejmosťou vlastniť krásnu školskú tašku a v nej mať pripravené učebnice, zošity, štýlový peračník, cool prezuvky a chutnú desiatu. Mnohé deti musia denne dlhé hodiny kráčať do školy pešo a svoje učebné pomôcky si nesú so sebou „iba tak“...

Deň Zeme si žiaci pripomenuli aktívnym pracovným nasadením pri skrášľovaní školských areálov – na pracovisku ZŠ Struháreň 24. apríla a na pracovisku ZŠ Terchová 30. apríla. V piatok 2. mája sme postavili pred školou v Terchovej máj. Na pracovisku ZŠ Struháreň prebehla 23. apríla *Veľkonočná šibačka*, 25. apríla, v rámci *Dňa skautov*, prezentovali skauti na našej škole ukážky svojej činnosti pod vedením Veroniky Berešikovej. 30. apríl bol projektovým dňom zameraným na ľudové tradície a zvyky (vyvrcholil postavením mája). Dôstojne sme si tak pripomenuli *Svetový deň kultúrneho dedičstva* (18. apríl).

Zo športových podujatí sme sa zúčastnili na okresnom kole vo vybíjanej dievčat, školskom a okresnom kolo McDonalds cupu, futbalovom turnaji starších žiakov Terchovskej doliny v Belej (1. miesto), florbalovom turnaji starších žiakov v Rakovej (1. miesto), Super florbale detí (1. a 2. miesto) a na plaveckých pretekoch NAJplavec Slovenska v Poprade (Ján Rechterík).

Text a foto ZŠ s MŠ

Projektový deň ľudových zvykov a tradícií

Mc Donald's Cup

Dievčatá na majstrovstvách okresu vo vybíjanej

Super florbal

Pred rodným domom L. Štúra a A. Dubčeka v Uhrovci

Florbalový turnaj starších žiakov v Rakovej

V škôlke

Zbierka Hodina deťom

Naši skauti

Deň bez školskej tašky

Ponožková výzva

Na plaveckej súťaži NAJplavec v Poprade. Janko Rehtorik v strede

Školský pohár vo futbale

Vítazi futbalového turnaja Terchovskej doliny v Belej

Na exkurzii v Banskej Štiavnici

Talent našich žiakov zažiaril v Terchovskej galérii umenia

Apríl je mesiac sprevádzaný „bláznivým“ počasím. Taká bola aj naša výstava – farebná a „bláznivá“. V Terchovskej galérii umenia počas apríla prebiehala výstava prác žiakov výtvarného odboru ZUŠ Belá – Nižné Kamenec pod názvom Čo na to zvieratá. Práce dopĺňali citáty slávnych osobností. Na formáte A1 sa našim žiakom podarili naozaj skvostné dielka. Veď vidieť žirafu v barokovom odevu, variť hada alebo dokonca hrať s vrabcom futbal sa nevidí každý deň. Ďakujeme Terchovskej galérii umenia a páňovi Rudolfovi Patrnčiakovi za možnosť zviditeľniť a predstaviť talent našich výtvarníkov verejnosti.

Text a foto Lucia Stročková

Opustil nás klavirista a pedagóg docent Ivan Gajan

Dňa 8. marca 2025 sme s veľkou lútosťou v srdci prijali správu, že **zomrel významný slovenský klavirista a pedagóg doc. Ivan GAJAN** – rodák zo Žiliny, ktorý vyučoval na VŠMU v Bratislave, JAMU v Brne a bol víťazom medzinárodných klavírných súťaží. Pán Ivan Gajan, ĎAKUJEME za cenné rady, láskavý a zároveň vysoko profesionálny pedagogický prístup na Metodicko-interpretáčnych klavírných seminároch v ZUŠ L. Árvaya Žilina, ktorých sa aktívne zúčastnili aj **klaviristky z Terchovej, žiačky pedagogičky Mgr. Zuzany Patrnčiakovej**: Alexandra Ondrušová (roky 2010, 2011), Nataša Berešíková (roky 2016, 2017, 2018) a Terézia Zajacová (rok 2013).

Text a foto Zuzana Patrnčiaková

S Teréziou Zajacovou

S Natašou Berešíkovou

S Alexandrou Ondrušovou

Na skle maľované vyráža na letné amfiteáatrové turné po Slovensku

Muzikál Na skle maľované, ktorý patrí k najúspešnejším hudobno-divadelným titulom na Slovensku, opúšťa scénu bratislavského STARS auditoria a v letných mesiacoch zavíta pod holé nebo. Diváci sa môžu tešiť na výnimočnú atmosféru open-air predstavení v ikonických slovenských amfiteátroch, kde sa spojí energia divadla, hudby a prírody do jedinečného umeleckého zážitku.

Termíny amfiteáatrového turné:

20. jún – Východná
22. august – Terchová
28. august – Detva
31. august – Nitra
5. september – Košice

Vstupenky sú dostupné v predpredaji na www.starsauditorium.sk.

Režisér Ján Ďurovčík netajil svoju radosť: „Som rád, že ideme opäť hrať. Na skle maľované už hráme 19 rokov a máme za sebou skoro 600 repríz. Ľudia ho chcú stále vidieť. To mňa, ako každého umelca a tvorcu, vždy poteší.“

V obsadení muzikálu Na skle maľované sa objaví aj skvelý Ján Slezák, ktorý má v hlavnej roli Jánošíka podobne neodmysliteľný status ako Michal

Dočolomanský v historickej verzii. Okrem skúsených a overených hercov budú mať priestor aj nováčikovia: „V úlohe Anjela bude Zuzanu Tlučkovú alternovat Zuzana Vačková. V roli Smrti sa predstaví Kristína Vrecková, ktorá už má za sebou účinkovanie vo viacerých svetových muzikáloch v hlavnej úlohe,“ upresňuje Ján Ďurovčík.

Na skle maľované patrí k najúspešnejším hudobno-divadelným predstaveniam na Slovensku. Pôvodné dielo sa za posledných 50 rokov dostalo na pódia vo viacerých naštudovaniach, pričom súčet štyroch hlavných divadelných spracovaní presahuje dvetisíc repríz.

Návštevníci a fanúšikovia sa môžu tešiť nielen na tradične skvelé spevácke, herecké a tanečné výkony, ale aj na kvalitné hudobné aranžmány Henricha Leška a výbornú verziu prebásnených textov z pera Ľubomíra Feldeka.

Divadelní kritici a muzikológovia už dlhodobo debatujú, či Na skle maľované je naozaj plnokrvný muzikál alebo „iba“ hra so spevmi a tancami. Zhoda panuje aspoň v jednom bode – najmuzikálovejšia verzia je tá v réžii Jána Ďurovčíka, ktorá je uvádzaná od roku 2005.

STARS AUDITORIUM
uvádza legendárny muzikál

Ernest Bryll
Katarzyna Gärtner

Na skle maľované

réžia: Ján Ďurovčík

20.6. Východná • 22.8. Terchová
28.8. Detva • 31.8. Nitra
5.9. Košice

STARS
JAN
ENTERTAINMENT

Kúsok Slovenska v Berlíne

O tom, že Nemci sú veľkí „štamgasti“ (stammgast – stály, pravidelný hosť), je všeobecne známe. O uvedenej skutočnosti som mal možnosť presvedčiť sa počas môjho pracovného pobytu v Berlíne a jeho okolí v období rokov 1994–1996. Za touto pracovnou misiou stál pán Ulrich „Uli“ Ferkatsch, ktorý mal dobré skúsenosti so slovenským personálom ešte z čias spolupráce Interhotelov Ružomberok s HO Berlín. Spolupráca spočívala v prevádzkovaní Slovenskej koliby v berlínskej štvrti Köpenick.

Po Nežnej revolúcii a zmene politických pomerov aj v bývalom východnom Nemecku sa pán Ferkatsch, veľký fanúšik slovenskej kuchyne, rozhodol postaviť novú Slovenskú kolibu na periférii Berlína vo Wildau. Táto oblasť je známa vodnými kanálmi prepájajúcimi riekou Sprévu s Odrou. Ide o tichšiu časť hlavného mesta Nemecka, kam chodievajú Berlínčania víkendovať, od- dychovať a kde napríklad trénovali vynikajúci nemeckí rýchlostní kanoisti, ktorí si po tréningovej zberačke radi pochutili na našom pečenom alebo ovarovom kolene. Pán majiteľ si dal veľmi záležať, aby bola koliba čisto slovenská. Stavali ju slovenské firmy zo slovenského dreva, zariadená bola slovenským nábytkom a interiérovými doplnkami; rovnako gastroservis bol slovenský, k tomu nesmel chýbať slovenský personál v kuchyni i obsluhu. No a aby toho slovenského nebolo málo, tak pri slávnostnom otvorení koliby v júli 1994 hral, spieval a tancoval Folklórny súbor Rozsutec zo Žiliny.

Rád na toto obdobie spomínam, pretože sme sa tam zišli veľmi dobrá partia ľudí, ktorí si spolu s majiteľom Ferkatschom rozumeli pracovne aj ľudsky. V kuchyni boli mojimi kolegami Marika Šupicová a Milan Stuchlík, na mesačné praxe k nám chodili študenti Hotelovej školy Gastro Novum zo Žiliny. V obsluhu robili Jozef Jurčo, Dušan Gapa, Vojto Filo a Ivetka Lacúchová, ktorá sa tam aj vydala. Žiaľ, už nie je medzi nami živými, no radi na ňu spomíname. Stabilnou súčasťou personálu bola i cimbalová muzika z južného Slovenska.

Koliba si rýchlo po otvorení získala meno a o hostí, z ktorých sa mnohí stali skutoční štamgasti, nebolo núdza. Oblúbili si naše prostredie a jedálny lístok, ktorý obsahoval jedlá ako napríklad: **teplé predjedlá** – telacie ragú zapekané v paštičke, cigánska šunka v hrianke...; **polievky** – hovädzí vývar s mäsovými knedličkami, kapustová z údeným kolenom, jahodová studená; **studené predjedlá** – údené filé zo pstruha preliate tatárskou omáčkou, plnená paprika s jarným vajíčkovým šalátom; **hlavné jedlá** – vyprážené kuracie prsia vykostené a plnené maslom, kačacie pečené prsia s červenou dusenou kapustou, obložený pstruh na smotane, terchovský hovädzí guláš s červenou kapustou, tatranský biftek, karpatská roštenka, holštajnský telací rezeň, kysucké bravčové rebierko v zemiakovom cestíčku s čiernym koreňom, Jánošíkova valaška, sekaný maslový rezeň;

dezerty – palacinky s ovocím, respektíve orechmi a nutelou, zapekaná zmrzlina. Občas sme vkladali do jedálneho lístka aj nemeckú ponuku. Zaujímavým zistením pre nás kuchárov bolo, že ako prílohu k jedlám si nemeckí hostia väčšinou vyberali klasické knedle. Pripravovala ich kolegyňa Marika Šupicová a podľa odzvy hostí to robila znamenite.

V kolibe sa okrem bežnej reštauračnej prevádzky uskutočňovali aj podujatia ako svadby, dôchodcovské poobedia, stretnutia športových kolektívov, firemné večierky, posedenia Slovákov a Čechov žijúcich v Berlíne a mnohé ďalšie. Bolo čo sa pri sporákoch obracať, ale dobrá pracovná morálka a vzťahy nám to uľahčili. Preto sme si potom spoločne vo chvíľach voľna mohli vychutnať krásy a zaujímavosti Berlína, kde práve vtedy rekonštruovali Bundestag – sídlo nemeckého parlamentu. Navštívili sme rozsiahlu zoológickú záhradu, originálnu televíznu vežu, plavili sme sa po nespočetných vodných kanáloch, zašli sme aj do neďalekého regiónu, kde žijú lužickí Srbi – najzápadnejší Slovania v Európe.

Som vďačný za takúto pracovnú príležitosť a životnú skúsenosť zo sveta; navyše v období, keď na Slovensku bola vysoká nezamestnanosť a kuchárske remeslo bolo nedocenené. Všetko spomenuté by sa neuskutočnilo nebyť človeka, ktorý si splnil vlastný sen – mať v Nemecku svoju Slovenskú kolibu. Pán **Ulrich Ferkatsch** nás vo februári 2025 vo veku 91 rokov navždy opustil. Tento článok nech je malým poďakovaním za jeho ľudskosť a lásku k Slovensku, ktoré s úprimnou radosťou v Nemecku podporoval. Ďakujeme za všetko, Uli, a odpočívaj v pokoji.

V texte často hovorím o slovenskej kuchyni, no recepty na prípravu jedál vám ponúknem z kuchyne nemeckej, ktorá je charakteristická aj tým, že na večeru hostia obľubovali studené misy, tzv. *kalteplate*. Radi si ale zgustli tiež na rybách, hovädzích stejkoch medium, ako i na plnených mäsách.

Polievka: berlínska

Suroviny: prerastené bravčové mäso, lyžica bravčovej masti, cibula, polený hrach, celé krúpy, soľ, červená mletá paprika, cesnak, majoránka, petržlenová vňať.

Príprava: Hrach a krúpy premyjeme, namočíme do vody a potom, každé osobitne, takmer do mäkka varíme. Približne po hodine varenia oboje zmiešame, pridáme nadrobno posekané mäso, ktoré opečieme na spenenej cibuli, papriku, koreniny a dovaríme. Nakoniec pridáme nasekanú petržlenovú vňať.

HLAVNÉ JEDLÁ

Makrely s chrenovou omáčkou

Suroviny: menšie kusy makrely, soľ, olej.

Príprava: Makrely umyjeme, prekrojíme na polovice, vykostíme, osolíme a potrieme olejom. Upečieme ich na rošte a podávame s chrenovou omáčkou.

Príprava omáčky: Maslo roztopíme, pridáme múku a urobíme bledú zápražku, ktorú zalejeme vývarom a povaríme. Keď omáčka zhustne, prilejeme smotanu, pridáme postrúhaný chren, dochutíme octom, soľou, cukrom a ešte povaríme päť minút.

Vyprážené kurča na budišský spôsob

Suroviny: celé kurčatá, soľ, hladká múka, vajcia, strúhanka, parmezán, olej.

Príprava: Kurčatá rozštvrtíme, umyjeme a osolíme. Následne ich obalíme v múke, rozšľahaných vajíčkach a strúhanke, ktorú sme zmiešali rovnakým pomerom s postrúhaným parmezánom. Vyprážame v oleji do zlata.

Príprava omáčky: Z masla a múky pripravíme bledú zápražku, zalejeme mliekom, pridáme na masle podusené šampiňóny a povaríme. Nakoniec pridáme žĺtka rozšľahané v bielom víne. Podávame v soserniku (nádoba na omáčky) ku kurčatám.

Bravčový bôčik s jablkami

Suroviny: bravčový bôčik bez kosti, soľ, jablká, maslo, cukor.

Príprava: Mäso umyjeme, osolíme, položíme na pekáč kožou dole. Následne podlejeme vodou a pečieme najprv 45 minút. Potom mäso otočíme kožou hore, kožu narežeme a dopečíme do mäkka. Na panvicu pridáme olúpané rozštvrtené jablká bez jadierok, maslo, trochu kryštálového cukru a pomaly dusíme. Jablká sa nesmú rozvariť na kašu. Mäso pokrájame, uložíme na misu a obložíme jablkami.

Guten appetit praje Emil Zajac

FOTOARCHÍV autora a Mariky Šupicovej

Ulrich Ferkatsch

Sprava: Emil Zajac, Marika Šupicová, študent hotelovej školy a Milan Stuchlík

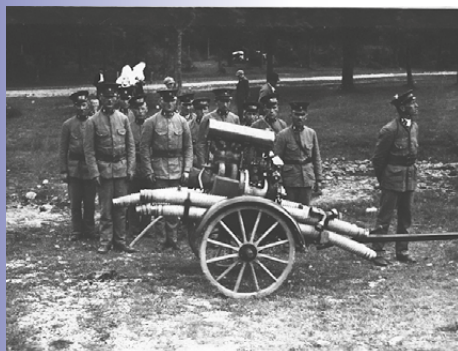
Slovenskú kolibu v Berlíne otváral v júli 1994 FS Rozsutec

Storočnica terchovských hasičov

Do pozornosti terchovskej verejnosti dávame, že v nedeľu 29. júna 2025 si budeme pripomínať významné jubileum – sto rokov vzniku Dobrovoľného hasičského zboru Terchová. Súčasťou osláv bude slávnostná sv. omša za účasti DHZ z Terchovskej doliny, vydanie publikácie o jubilujúcom DHZ Terchová i ďalšie zaujímavosti. O presnom programe osláv budeme včas informovať. Srdečne pozývame a tešíme sa na vás.

DHZ Terchová

FOTO František Mucha
FOTOARCHÍV MKS Terchová

Terchovskí hasiči pri novej motorovej striekačke (1935)

Po úspešnom cvičení (80. roky). Horný rad zľava: Viktor Sekerka, Václav Vallo, Viktor Hanuliak, Jozef Šupica, Stanislav Hanuliak (vtedajší predseda Miestneho národného výboru v Terchovej), Vincent Synak, funkcionári Okresného výboru Dobrovoľného požiarného zboru v Žiline (OV DPZ), Pavol Zuziak. Stredný rad zľava: Jozef Hanuliak, František Ondruš, Štefan Ondruš. Vpredu zľava: Ján Maruna, Ján Hanuliak

Členovia prvého Dobrovoľného hasičského zboru v Terchovej (1925). Horný rad zľava: Ján Hanuliak (druhý zástupca veliteľa), Jozef Fondrk, Vincent Dikoš-Balatík, Matúš Cingel. Stredný rad zľava: Jozef Fondrk-Repančiak, Jozef Ondruš, Michal Durnak. Sediaci zľava: Ondrej Turčan, neidentifikovaný, František Vallo, Jozef Staňo, Jozef Bernát (veliteľ), Pavel Fondrk, Anton Kňazko (strojník), Juraj Vallo (prvý zástupca veliteľa), Ondrej Ondruš. Vpredu zľava: Michal Cingel-Martinčo (trubač), Jozef Sýkora

Slávnostná štandarda zhotovená pri 85. výročí založenia DHZ Terchová

**ŽIVOT NIE JE ČIERNOBIELY.
MY TLAČÍME AJ FAREBNE.**

WWW.VARINSKATLACIAREN.SK

VARÍNSKA
— TLAČIAREŇ —

Jubilujúca Jánošíkova valaštička

V nádhernom počasí sa 9. marca 2025 uskutočnil jubilejný 65. ročník populárnych detských lyžiarskych pretekov Jánošíkova valaštička. RAW Vrátna usporiadal jeden z najvydarenejších ročníkov aj vďaka pomoci lyžiarskeho strediska Vrátna Malá Fatra. Bol to úžasný deň so 193 pretekármi na štarte.

Ako tradične, prišiel Juro Šoko Tabaček a originálne komentoval drsné jazdy pretekárov. Tento rok bol zaujímavý aj tým, že prišlo oveľa viac pretekárov zo širokej verejnosti, ako detí z lyžiarskych klubov.

Jánošíkova valaštička začína byť populárna aj medzi bežnou verejnosťou, čo nás veľmi teší. Preto by sme sa chceli poďakovať všetkým, čo prišli a zabavili sa s nami. Deti boli pomalované, obdarené sladkosťami a bohatým občerstvením, najrýchlejší vyhrali hodnotné ceny. Celkovým víťazom sa stal Samuel Kikloš z klubu AC Uniza Žilina.

Chcel by som sa poďakovať všetkým dobrovoľníkom, ktorí mi celé tie roky pomáhajú s pretekmi, samozrejme, stredisku Vrátna Malá Fatra, všetkým podporovateľom a sponzorom. Oplatí sa nespáť, keď je na konci dňa toľko detí šťastných.

Jánošíkova valaštička je najstaršie organizované športové podujatie v Terchovej. „Zdedil“ som ho po starom otcovi Eugenovi Weinerovi a budem v tom pokračovať, pokiaľ budem vládvať. Ďakujem.

Michal Weiner
FOTOARCHÍV autora

Originálny vizuál Jánošíkovej valaštičky má stále svoje čaro

Na stupňoch víťazov spolu s maskotom

Lyžiarska trať v Pasekách

Stolní tenisti ukončili sezónu 2024/2025

Stolnotenisový klub Terchová ukončil súťažný ročník 2024/2025 7. ligy oblastnej stolnotenisevej súťaže okresov Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto a Čadca. Káder družstva reprezentujúci obec Terchová tvorili Peter Herud, Dagmar Gallová, Boris Lopusan, Michal Hanuliak, Róbert Jarabica, Ján Ševčík, Marian Krivoš, Ján Cabadaj ml. a Kamil Galvánek.

Dňa 12. apríla 2025 družstvo STK Terchová vycestovalo do Českej republiky na pozvanie priateľov z Velehradu, kde odohralo niekoľko priateľských zápasov – a všetky víťazne! Na tomto podujatí obec reprezentovali: A družstvo – Peter Herud, Jozef Žitňák a Marek Kadak; B družstvo – Michal Hanuliak, Jozef Macura a Jan Štefko.

Stolnotenisový klub pripravil pre deti Terchovej už 11 ročník mládežníckeho stolnotenisového turnaja, ktorý sa uskutočnil 4. apríla 2025.

V súťaži chlapcov bolo poradie:

1. Tibor Karšay
2. Matej Krištofík
3. Andrej Tichý
4. Marko Karšay
5. Šimon Hroch
6. Roman Lysičan
7. Matej Gembeš
8. Tomáš Repán
9. Tomáš Kovalčík

V súťaži dievčat bolo poradie:

1. Simona Krištofiková
2. Timea Janíková
3. Júlia Suštiaková
4. Milica Podolcová

Chlapci a dievčatá boli za účasť odmenení pohármi a vecnými cenami, ktoré im venovali STK Terchová. Teší nás, že medzi najlepšími skončili chlapci, ktorí začali pravidelne chodiť trénovať s našim stolnotenisovým klubom.

Stolnotenisový klub Terchová sezónu ukončil už tradične Veľkonočným turnajom, ktorého 21. ročník sa uskutočnil 5. apríla 2025.

V súťaži jednotlivcov bolo poradie:

1. Peter Herud
2. Ján Štefko
3. Boris Lopusan

Vo štvorhrách bolo poradie:

1. Robert Jarabica + Marek Kadak
2. Peter Herud + Vladimír Vallo
3. Ján Ševčík + Marian Krivoš

Organizátori ďakujú všetkým účastníkom turnaja, sponzorom, vedeniu školy a starostovi obce Terchová za podporu tohto už tradičného športového podujatia.

Stolnotenisový klub Terchová
FOTOARCHÍV Vladimír Vallo

Veľkonočný stolnotenisový turnaj dospelých

V moravskom Velehrade

Veľkonočný stolnotenisový turnaj žiakov

Reprezentácia je splnený sen

Pozvánku do seniorskej hokejovej reprezentácie vôbec nečakal. **Michal Laurenčík**, 21-ročný obranca Dukly Trenčín s terchovskými koreňmi, bol po neúspešnej štvrtfinálovej sérii play-off s Košicami už myšlienkami v príprave na ďalšiu sezónu, v ktorej by naznačený progres celej organizácie Dukly i osobný rád posunul ešte ďalej. A hoci dres s dvojkřížom na hrudi už medzi juniormi na sebe nosil, obliecť si ho na seba v mužskej kategórii je predsa len iná káva.

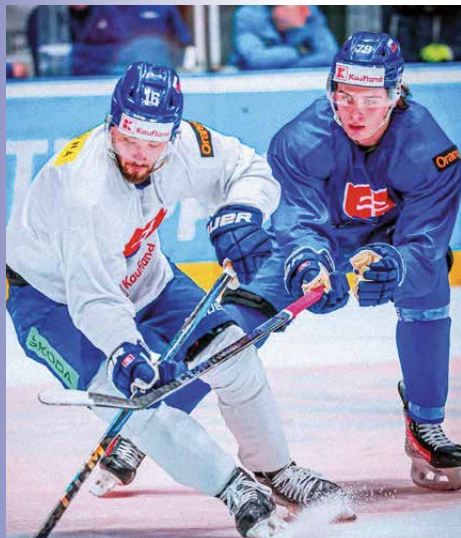
Svoj debut si odkrútil 10. a 11. apríla 2025 v dvoch zápasoch proti Švajčiarsku. Hralo sa v Herisau v rámci prípravy na Majstrovstvá sveta v hokeji, ktoré sa tento rok uskutočnia vo Švédsku a Dánsku. Po jeho boku v obrane korčuľoval spoluhráč z Dukly Matúš Hlaváč a treba povedať, že svoje úlohy od trénera Vladimíra Országha, ktorý zastupuje Craiga Ramseyho, si obaja debutanti zastali veľmi dobre. Po týchto zápasoch si dobre stavaný ľavý bek predĺžil reprezentačný pobyt ešte o dva zápasy proti Nemecku, ktoré sa hrali v Piešťanoch. V spomínaných štyroch dueloch, v ktorých sa zrodili tri prehry a jedna výhra, si Michal Laurenčík pripísal na svoje konto dve asistencie. Čo je ale do budúcnosti omnoho dôležitejšie, sú získané skúsenosti, ktoré na medzinárodnej scéne talentovaný hokejista nadobudol.

Ako vníma pozvánku a ponúknutú príležitosť hrať za slovenskú reprezentáciu samotný Michal? „Do série s Košicami sme dali všetko, preto ma mrzí, že sme prehrali. Zároveň ma však potešilo, že som sa dostal do reprezentácie. Už som sa chcel začať chystať s kondičným trénerom na letnú prípravu, ale v tom prišla pozvánka. Bol som z nej šťastný, pretože som to absolútne nečakal. Makal som tvrdo na seba, aby som sa v kariére posúval, a je to pre mňa akási odmena a splnený sen. Teraz chcem predviesť, čo z hokeja viem. Aj v reprezentácii, aj v Dukle Trenčín.“ Takto odhodlane hovoril sympatický mladík, ktorý nazbieral v dresoch Nových Zámkov a Trenčína už 117 extraligových štartov.

Michalovi prajeme v jeho sľubne sa rozvíjajúcej kariére veľa zdravia, šťastia a správnych rozhodnutí na ľade i mimo neho.

Marián Zajac

FOTOARCHÍV Michal Laurenčík

Michal Laurenčík vpravo

S číslom 79

Medaily z lyžiarskych svahov

Aj počas uplynulej lyžiarskej sezóny sme zaznamenali viacero hodnotných výsledkov a umiestnení našich pretekárov.

Bratia Matúš a Matej Gembešovi (MB SKI CLUB Žilina) pretekali v seriáli Slovenského pohára, kde zaznamenali viacero umiestnení v najlepšej desiatke a v Lyžiarskej lige zaznamenali aj pódiové umiestnenia. Najväčším úspechom **Matúša Gembeša** bol zisk slovenského majstrovského titulu v disciplíne skicross, ktorým obhájil minuloročný triumf. Zároveň v tejto disciplíne vyhral celkové bodovanie seriálu Slovenského pohára. **Matej Gembeš** bol celkovo šiesty. Čerešničkou na torte bola reprezentácia Slovenska na medzinárodných pretekoch Interkritérium vo Vrátnej, na ktoré sa obaja prebojovali práve vďaka bodovaniu v Slovenskom pohári.

V lyžiarskom stredisku Roháče-Spálená sa 5. a 6. apríla 2025 konal už 51. ročník populárnych lyžiarskych pretekov O Goralský klobúčik. Výborné 3. miesto získal v obrovskom slalome **Juraj Rechterík** (kategória mladší

predžiaci), ktorý sa pripravuje a preteká za Martinček Racing Academy.

Spomínaným lyžiarom gratulujeme a prajeme všetko najlepšie aj do nasledujúcej sezóny.

Marián Zajac

FOTO Vladimír Gembeš, Ján Rechterík

Sprava: Matúš Gembeš, Matej Gembeš

Jurko Rechterík prvý sprava

Z futbalového archívu

Mužstvo TJ Jánošík Terchová, ktoré v sezóne 1978/1979 postúpilo zo IV. triedy do III. triedy Okresného futbalového zväzu Žilina. Fotografia, zhotovená na ihrisku TJ Lysica v roku 1979, je z archívu Štefana Miha. Horný rad zľava: Koloman Hanuliak – tréner, Ján Trnka, Štefan Miho, Michal Križo, Ján Mažgút, Jozef Cingel, Miroslav Vallo, Jozef Garlík, Bernard Maruna – funkcionár. Dolný rad zľava: Štefan Garlík, Jozef Romančík, Vincent Hanuliak, Kamil Repán, Ján Dávidík, Martin Garlík

-zaj-

FARSKÝ ÚRAD TERCHOVÁ

v spolupráci so ZŠ s MŠ A.F. Kollára Terchová,
SZUŠ Akadémia muzika Terchová a
ZUŠ L. Árvaya Žilina-eložované pracovisko Terchová
Vás srdečne pozývajú na koncert
venovaný všetkým mamám

PRE SVET SI MAMA, PRE MŇA SI CELÝ SVET

15.máj 2025 16,00 hod.

Kostol sv. Cyrila a Metoda
Terchová

Hlavný organizátor OZ ROZSUTEC a spoluorganizátori Jánošíkova koliba,
Hotel Fatra a Obec Terchová Vám prinášajú:

MS VO VARENÍ A JEDENÍ
BRYNDZOVÝCH HALUŠIEK S BRYNDZOU

HALUŠKÝ TERCHOVÁ

VIDIEK CICOBAND RENÉ RENDY
ARZÉN A FOLKLÓRNY SÚBOR ROZSUTEC
ČESTNÁ STRÁŽ PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
TERCHOVSKÁ MUZIKA FČILEK NIŠT

24.05.2025, Terchová

začiatok podujatia 10:00h.

www.haluskyterchova.sk

Generálny partner:

Partneri podujatia:

PREDAJ LÍSTKOV NA
SUPERTICKET.sk

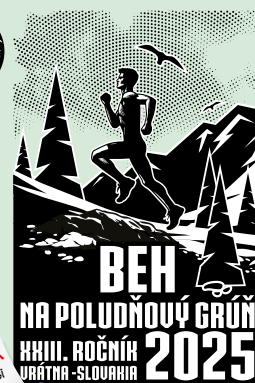
KAROL DUCHOŇ 75 TERCHOVÁ AMFITEÁTER 14. 6. 2025

HELENA VONDRÁČKOVÁ | PETER CMORÍK | CIGÁNSKI DIABLI
MARIÁN ČEKOVSKÝ | MÁRIA ČIROVÁ | THE DUCHON'S
LUDO KURUC BAND | PETRA & OTTO WEITER

Vrátna®
FREE TIME ZONE

NEDEĽA 29.06.2025

BEH NA POLUDŇOVÝ GRŮŇ XXIII. ROČNÍK VRÁTNÁ-SLOVAKIA 2025

POZVÁNKA
Dovoľujeme si
Vás pozvať
na

INFORMÁCIE:
0904 367 434,
0903 624 292,
EMAIL:
chat@nagrunt@gmail.com
caestrol8091@gmail.com

DĹŽKA TRATE: 4000 M
PREVÝŠENIE: 846 M
ŠTART: 614 M.N.M.
CIEĽ: 1.460 M.N.M.

ŠTART - 10:00
VRÁTNÁ / STARÝ DUOR
CIEĽ - POLUDŇOVÝ GRŮŇ

UVHLÁSENIE VÝSLEDKOU - CHATA NA GRŮŇI

ŠTARTOVNÉ: 20 €

Mimoriadna odmena: 1500,- € za prekonanie tratiového rekordu.

Registrácia na preteky online na:

<https://www.casomierapt.com/event/23-rocnik-behu-na-poludnovy-grun/>

